6

DEO TRIUNO ADJUVANTE!

PERICULUM JURIS PUBLICI

De

APANAGIO,

Conſenſu & autoritate Magnifici & Ampliſſimi JCtorum Ordinis,

PRÆSIDE

VIRO Nobiliſſimo, Conſultiſſimo, & Excellentiſſimo

BIBLIOTECA ... ROMA

DN. WILHELMO LEISERO,

JCto, & Anteceſſore in hac Academia famigeratiſſimo, Curiæ Electoralis, Scabinatus & Facult. Juridicæ Aſseſſore graviſſimo.

Patrono, Præceptore, Promotore ac Affine ſuo omni honoris cultu ætatem proſequendo.

Publico eruditorum examini ſiſtit

HENNINGUS Jürgens/

Jtzehoâ Holſatus.

In Auditorio JCtorum, Horis conſuetis.

Die [illegible] Junii.

WITTEBERGÆ, Literis MATTHÆI HENCKELII

ANNO M.DC.LXIII.

370

Digitized by Google

I. N. J.

Theſ. I.

QVantoperè inſatiabilis regnandi libido Principes ſæpe excœcare ſoleat, ut animum humanum planè â ſe abjiciant, horrendus Ottomannorum Impp. in fratres furor docet. *De quibus Busbequius in ſuo itinere: Conſtant: nihil, inquit, omninò miſerius Turcicorum Impp. filiis, è quibus ſi quis fratri ſucceſſit, reliquos inevitabilis morbis neceſſitas manet.* Hoc Amurathis III. ut & Mahumetis III. factum ſatis demonſtrat, cum ille quinque, hic verò quindecim ſuorum fratrum ignominioſo mortis genere ſuſtulerit. Alii Barbari ſimiliter ſibi perſuaſum habuere, non ſecus ac calx compaginet ædificia, ſic ſanguinem omnium, qui capaces ad ſceptra gerenda ſunt, conſolidare novi Principis dominationem. Ochus Rex Perſarum ut ſine æmulo regnaret octoginta ſuorum fratrum, Iſmael Techmaſis, omnes quotquot mancipi potuit, Pharnaces III. Rex Parthorum triginta, Berdebocus Rex Tartarorum duodecim ex fratribus internecioni dedere. Imò & ſacræ literæ nobis exemplum Abimilechis ſpurii crudeliſſimum, qui ſexaginta novem fratres interemit, ſuppeditant *Jud. 9. v. 5.* Putat quidem *Clapm. 5. d. arc. Rerump. c. 2.* hoc tanquam ſingulare arcanum & fundamentum Imperii Turcici quodammodo excuſandum eſſe, quod Imp. alia ratione janizaris occaſionem rebellandi præſcindere non poſſit, & â gentis illius aliàs ad ſeditionem proclivis furore nunquam ſecurus foret. Sed cum hæc Diabolica ratio ſtatus pugnet cum jure divino & naturæ merito eam Barbaris relinquimus, & gratulamur nobis, quod exulet noſtrâ Germaniâ. Videatur *Camer. lib. 1. hor. ſucceſſ. cap. 88.*

cap. [illegible] *[illegible]* [illegible] *[illegible] in princip.* [illegible]
cap. [illegible]

II. Aliquanto [illegible] mitiori nonnunquam [illegible] fratres proſequuntur. Æthiopes [illegible] morte, altiſſimo monte [illegible] incluſos tenent, e quo nulla niſi ad imperium via aut liberatio patet. Calipha ex proſapia Mahometi in Arabia Reges ſingulos ex familiâ ſuâ catenis [illegible] vinciebant. Ormi Reges, Fratres oculis privabant. Lacedæmonii [illegible] cum civibus aliis [illegible] coge-bant, [illegible] *[illegible]* Hic non incommode [illegible] mirandus, quando poſt geniti monachiſmo mancipantur, qui ſervituti comparatur, & per quem capitis deminutio & ſpiritus [illegible] miſſio contingit. *Springſf. in Tract.* [illegible] *cap.* [illegible] Sed æquitas naturalis longe aliud ſuadet, primogenitum [illegible] ſtrictum [illegible] fratribus honorifice ea, quæ ad vitam ſuſtentandam requiruntur ſuppeditare, ita ut alimenta reſpondeant dignitati perſonæ [illegible] bene introductum, ut Apanagia certa fratribus conſtituerentur. Quam materiam non tantum operoſam [illegible] Tiraq. Springſf. in præf. d. Tract. [illegible] jam ſuſcipimus, quod diem faciamus faxit [illegible] JESUS CHRISTUS, in cujus nomine ad omnia conſilia, omneſque actus ſemper progredimur [illegible] ut omnia feliciter ſuccedant.

III. De [illegible] vocabuli non adeo erimus ſolliciti (ſit venia quod [illegible] *Ordinarii Caſſ.* [illegible] *[illegible] obſervantia* [illegible]) [illegible] ſive aliud ex Græcis [illegible] ſive alii a latino [illegible]

at

[illegible] *Spenerus de ſyn. J. P. c. 10. p. m.* [illegible] ſive alii à Germa-
nico [illegible] Abhtrennung, ut *Beſold.* [illegible]
de jure famil. illuſt. [illegible] *p. 333.* [illegible]
[illegible] à Principe ab-
[illegible] dicantur, deriventque, nos parum
curamus [illegible], de hiſce prolixiſſime *Spenerus. de*
apan. c. [illegible] *& Joan. Tilius de reb. Gall. lib. 2. c. de filiis regum, &c. pag.*
[illegible] nobis interim Springſi derivatio arridet *cit. loc. n. 28. &*
ſeqq. qui illud Gallicum vocabulum putat deductum á Gallico
pan. quo generaliter victus & amictus denotatur, quamvis eam
magnopere *Beſſel. cit. loc. p.* [illegible] rideat. *Tholoſanus* quidem
[illegible] novam plane adfert derivatio-
nem [illegible], inquit, [illegible]
[illegible]
[illegible] *Galli parr at Latini par* [illegible]
[illegible] ſed illa derivatio cum natura Apa-
nagii pugnat; quippe ultrogeniti non æqualem partem cum
primogenito accipiunt, & per modum proviſionis non diviſio-
nis, hoc, quicquid accipiunt illis attribuitur. Optime *Tilius*
loc. all. [illegible] *aſſignatio non appellatur pars quaſi de-*
[illegible] *portio proprietas, ſed appennagium.*

IV. Non minus circa incunabula hujus vocabuli va-
riant DD. quando ſcilicet illud cœperit apud Gallos. Certe
cum in prima & ſecunda familia Merovingiana & Carolina o-
mnes ex æquo ſuccederent, ita ut nec nothi excluderentur, Te-
ſtante *Tilio all. loc. p.* [illegible] neque res ipſa, neque vocabulum in
hac ſignificatione apud eos in uſu fuit. Interim primogenitum
in antiquo regno Franciæ nullam plane prærogativam habuiſ-
ſe non [illegible], præſertim cum viri doctiſſimi regnum
[illegible] primogenituræ [illegible] velint,
[illegible] *lib. 5. c.* [illegible]
[illegible] *fam. ill. cap. 7. pag.* [illegible]
Nam ſi Hiſtoricorum monumenta introſpicimus, patebit pri-
mogenito ex Regis filiis primam ſedem; authoritatem quan-
dam, & obſervantiam, fuiſſe debitam. Sic, quod notari di-
gnum, ſeniori ſemper regnum Franciæ orientale in Germania

nempe Auſtria, vel ut alii Auſtraſia, tanquam vetum & originale patrimonium fuit adjudicatum, & ita Caroli Martelli filiorum primogenitus Carolomannus; Pipini primogenitus Carolomannus II. Caroli M. Carolus, Ludovici Pii Lotharius, hanc Auſtriam unà cùm Rom. Imperio regendam accepere, ut putat *Gold. all. loc. n. 9.* In tertia tandem familia Capetorum, quæ hodienum fortunatiſſima ſceptra Galliæ tenet, ſtatim ſoli primogenito ſceptra oblata, jusque apanagiandi ultra genitos inſtitutum, idq; ut *Tholoz. refert in ſyntag. jur. univerſ. cap. 3. lib. 41. num. 5.* urgente neceſſitate. Hinc quidam nihil certi ſtatuentes, ſub finem ſecundæ familiæ originem hujus conſvetudinis in Gallia ponunt, Beſold. ad Hugonem minorem ſeu Capètum ſecundæ familiæ caput illud trahit. *Arniſ.* vero hoc hujus filio Roberto adſcribit *lib. 2. cap. 2. ſ. 8. n. 37. in fin. Strauſſ.* quidem *all. loc. n. 50.* hoc ſub Capeto in regnò Franciæ cœpiſſe dicit, quod ex Arreſto ann 1285. probat. Numero vero 23. hoc Balduino Comiti Flandriæ adſcribit, qui in Græcia nobilibus ſuis primum dicatur conſtituiſſe apanagia. Licet verò hoc concederemus, tamen plane diverſo & alio ſignificatu hunc Comitem uſurpaſſe hoc vocabulum quis non videt?

V. Cum autem neceſſe ſit in omni negotio ad fundamentum & originem uniuscujusque rei recurrere *l. 1. & 2. ff. d. O. J.* ante omnia jus primogenituræ altius introſpiciendum, nè hoc collapſo & de Apanagio actum ſit, quod in juris primogenituræ æquitate conſiſtit. Deus T. O. M. ex ſumma liberalitate non ſolum protoplaſtis illis duobus totum terrarum orbem quod patet ex *Gen. 1. verſ. 28. 29. 30.* dono óbtulit, quæ donatio Noacho rurſum poſt diluviana tempora, *Gen. 9. verſ. 1. & 2.* renovata fuit, ſed etiam horum liberis & poſteris jus utendi terrarum orbe conceſſit, adeo ut hoc jus ſuum, patre etiam nihil eis asſignante exercere potuerint, quod ex ipſa tràditionis formula, *ſubjicite terram* &c. ſatis elucet, & quæſo cui bono tam vaſtisſima terrarum moles, tantus omnium rerum uberrimus proventus productus fuiſſet? Si non & hos & omnes poſteros reſpexiſſet liberalitas divina. Abel etiam & Cain nobis exemplo poſſunt eſſe, quos de ſuis ſacrificaſſe Deo legimus: quamvis

Sam.

[illegible] *deſen. 5. §.* [illegible] hoc ex mod. [illegible]
[illegible] donatione ſui Patris habuiſſe, [illegible] putet. Videmus itaque
[illegible] in primis [illegible] communi-
[illegible] inter homines politicam, ut
[illegible]. Naturalis ſiquidem ratio ſatis ſuper-
[illegible] quis cum mobilem occupaverit, ſive etiam a-
[illegible] uſus communionem peti,
[illegible] induſtria laboreq; acquiſita, præ-
[illegible] naturaque [illegible] in ſubſequentibus ſeculis
[illegible] communionem fuiſſe, ſed & ipſiſſima
[illegible] hoc ſatis pro-
[illegible] per tot [illegible]
[illegible] *in præl. publ.* [illegible]
[illegible] Hæc donatio à Deo, etiam filiis Noa [illegible] facta.
Gen. 9. verſ. 1. [illegible] à nemine poſſidebatur [illegible]
[illegible] primis temporibus occupare poſſibile
[illegible] non eſt. Poſtquam verò in immenſum genus huma-
num auctum, per omnes mundi angulos diffuſum [illegible]
[illegible] non proprios factos & neceſſitatis non ali-
[illegible] poſſemus niſi ex patrimonio parentum
[illegible] ſunt [illegible] videatur *nobiliſſ. Dominus*
[illegible] *diſſ. diſt.* [illegible]
[illegible] hæc ſunt: [illegible] *quod ad ethicam ra-*
[illegible] *in bonis parentum*
[illegible] vindicet, [illegible]
[illegible] *in L. 5. §. 7. de*
[illegible] Unde eſt, quod [illegible] *in l. 3. C.* [illegible]
[illegible] ipſam legem naturæ liberos in bonis parentum ſucceſſores
[illegible] naturalem [illegible] rationem ſicut
[illegible] innatus [illegible] ſtimu-
[illegible] liberorum ſuorum educationem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in formando homine [illegible] occu-
[illegible] alimentis ſine quibus vita ſuſtentari [illegible]
[illegible] inter homicidas [illegible]

con-

eos condemnat, qui liberis alimentum denegant *l. 4. de agn. vel alend. liber.*

VI. *Grotius hinc lib. 2. de J. B. & P. c. 7. n. 4. quare qui cauſa eſt*, inquit, *ut homo exiſtat, is quantum in ſe eſt, & quantum neceſſe eſt, proſpicere ei debet, de his, quæ ad vitam humanam, id eſt; naturalem ac ſocialem, nam ad eam natus eſt homo, ſunt neceſſaria*, præſertim cum ut liberi (ſunt verba *Excellentiſſ. Præſidis in all. diſſ. th. 21.*) *parentum ſuorum locum in ſocietate civili poſt obitum illorum repræſentent, natura ipſa dum genus humanum ex ſe deficiens per receptionem aliorum nativitatem reparat, & ab interitu conſervat, velle videtur.* Et hoc eſt quod Calliſtr. JCtus in *l. 220. d. V. S.* dicit, *ideirco filios filiasque concipimus atque edimus, ut ex prole eorum earumque diuturnitatis nobis memoriam in ævum relinquamus.* Quam rationem *& Ariſt. 1. Oecon. 3.* affert. Hoc autem alio modo aſſequi non poſſumus niſi illud quod natum, continuâ nutritione conſervetur àliâs denaſci properat & ſuopte impetu ad principia revolvitur. Quod ſi hic etiam deſcendamus ad præſumptam morientis voluntatem (ſicut alias in genere id quisque voluiſſe credatur, quod æquisſimum & honeſtisſimum , & quod *Grot. all. loc. th. 11.* addit quod lex & mos populi habet) credibile certe non eſt, eum eâ mente fuiſſe, ut poſt mortem ſuam ſua bona unicuique occupanti cederent, ſed potius chariſſimo, qui præſumitur is eſſe quem nemo capax ſucceſſionis antecedit *l. 2. §. 2. & 4. d. ſuis & legit*: hanc præſumptionem *Grot. all. loc. th. 3.* fundamentum totius ſucceſſionis ab inteſtato perhibet. Ipſe JCtus Paulus etiam in *l. 7. de bon. damn. & l. 8. §. 1. d. jur. Cod.* hanc præſumptionem innuit. *Excell. Struve in ſynt. juriſpr. Exerc. 10. th. 7.* imò *Grot. all. th. 5.* eam eo extendit, quod credantur parentes liberis non tantùm de neceſſariis; ſed & de his, quæ ad vitam ſuavius honeſtiusque tranſigendam pertinent, quam uberrimè voluiſſe proſpectum.

VII. Ex hiſce igitur ſatis ſuperque probatum dedimus, parentum bona liberis competere, & ex iis alimenta ipſis deberi: an autem inde ſequatur omnes æqualiter debere ſuccedere in iis, ipſi dubitamus: Interim & hoc, inter privatos, & minores familias, in quibus non adeo vertitur ſalus Reipub: æqualitas naturalis ſvadet. Etenim in naturâ pari non debent ſtatui

con-

diſparia & æqualiter tractandi ſunt , quos æquales ipſa naturalecit, qui communem ortum, communes parentes, commune domicilium habent , qui æquè ſunt partes parentum , exque eodem ſanguine progeniti, cur non & illi ex æquo ſuccederent in bonis parentum? cum per naturam in ſingulis filiis pater repræſentetur. Egregia certè ſunt verba imp. Leonis *in Nov. 19. Quin imo nec illud conſentaneum eſt, ut parentes iis qui pariter ex ipſis nati ſunt, non parem curam adhibeant, neque æqualiter ipſorum vitæ proſpiciant &c.* & paulò poſt *cæterum æquum eſt, ut quemadmodum omnibus liberis ex æquo vitam impertiti ſunt, ita etiam ad hanc facultatis impertiantur.* Et hanc ob rationem *Baldus in l. ſed eo de leg.* [illegible] jus de ſucceſſione primogeniti damnat. Aliam rationem *Juſtin. in l. 6. §. 2. in fin. C. d. bon. quæ lib* affert, quare æqualiter liberi debeant ſuccedere, ut ſcil. *in omni pace ſucceſſio inter eos permaneat, nec altercationis cujusdam oriatur occaſio*, præprimis cum alias ſecundum tritum illud: Fratrum concordia rara ſit. Leges itaque noſtræ civiles hac in parte æqualitatem juſtitiæ matrem ſequuntur, hæreditatem inter liberos æqualiter diſtribuentes, quod infinitis textibus niſi per ſe ſatis manifeſtum demonſtrari poſſet *vid. l. 17. 20. C. d. collat. l. 11. 21. C. fam. herc. l. 32. ff. eod.* Unde & Imperator noſter Juſtinianus removit omnem ſexus, ſuitatis, & emancipationis differentiam, quæ olim obtinuit *Zoeſ. ad tit. ff. de. ſuis & legit. n. 5. Ant. Peretz. ad tit. Cod. eund. n. 3. 4.* Ita ut liberi qui ſui & neceſſarii hæredes ſunt, vel hæredes inſtituendi vel exhæredandi. *Peretz. ad tit. C. d. lib. præter. & exher n. 1.* nullius alias momenti eſt teſtamentum , ſi præteriti ſunt. *l. 1 d. inj. rupt. l. 30. d. lib. & poſt. her. § 1. inſt. de exher. liber.* rationes elegantisſime exſecutus eſt, *Tholoz. ſynt. j. Univ. l. 44. c. 2. n. 23. & 24. Strauch. diſſ. 11. th. 3.* emancipati autem teſtamentum per bon. poſſ. cont. tab. evertunt: ſi ſint præteriti poſthumi etiam nullum faciunt per No. 115. c. 3. l. 4. C. de liber. præter. §. 5. inſt. d. Exh. liber. qui & hodie exhæredari non poſſunt. Aliud tamen de jure veteri obſervatum fuiſſe videtur. *Magnif. Rect. Dominus Klengel in prælect. ad Cujaci, π. in tit. ff. d. in off. teſtam.*

IIX. Sed juris publici ratio ſucceſſiones in principatibus non metitur jure communi vulgari, ſed ſingulari, hinc etiam diverſum ſuccedendi modum præcipit. Cum ratio ſucceſſionis hic non ex utilitate aliquâ privatâ accerſenda, ſiquidem in

privatorum hæreditatum diviſione, nihil amplius ſpectatur, quam quod æquitas nativitatis & fratrum concordia, ut ſupra diximus, videtur ſuadere. In ſucceſſione vero Principum ſcopus deliberationis debet eſſe ſalus Reipubl. quæ ante omnia intuoſpicienda, cuique privata cedere *Cicer. 3. offic. in prin.* [illegible] cedit, cum cadente Republ. nequaquam ſtare incolumes res privatæ poſſint. *Omnis enim adminiſtratio civilis, omnisque Reipub. populi ſalutem reſpicit. Hinc juſtum eſt omne, quod ei ſalutem facit: injuſtum quod illi officit*, inquit *Celeberr. Conring. diſſ. de regn. & Tyr. th. 39.* quæ tamen ſententia merito limitanda, [illegible] pugnat cum dictamine rectæ rationis jureque divino. Et hoc eſt quod Levinus Conſul apud *Liv. l. 26. in fin.* dicit, ita comparatum eſſe cum civitate, ut publica perdendo ſua nequaquam ſervare videatur. *B. Arniſ. de Republ. l. 2. c. 2. ſ. 4. n. 26.* Hic igitur diverſus modus ſuccedendi, quando ſolus unus, & imprimis primogenitus ſuccedit, non poteſt propter rationes in th. priori allegatas damnari: quoniam jus morale nihil aliud, quam alimenta liberis ex bonis paternis aſſignat. vid. th. 30. Hujus ita quod imputativam iniquitatem potior utilitas & majoris ponderis ratio excuſat, ſicut enim uſucapio idcirco irrationabilis cenſenda non eſt, quod eripiat res ſuas poſſeſſori & Domino, pollet enim potiorque ratio vellit priorem minoremque. vid. [illegible] *Magnif. Tabor. in tractat. element. part. 2. th. [illegible] n. 3. & ſeqq. ſaltem.* *Dn. Struuck. Præceptor* [illegible] *Dissert. 2. th. 3.* Sic & ſententias poſſem diſcrepantes proferre, ubi à privatis ad publica nulla valeret conſequentia, aliquas vid. apud *Arniſ. c. 2. l. 2 §. 10. & ſeqq.* & in tantum utilitas publica ſuprema lex eſſe debet, ut & Princeps, ni [illegible] Tyrannus audire velit, omnia ad ſalutem & commodum ſubditorum adminiſtrare cogatur, *Lud. Rudolph.* [illegible] *& abſol. princ.* [illegible] *Nobiliſſimi Domini* [illegible] *in diſſ. ſua de jure limitum th. 25.* quamvis itaque poſſit in caſu publicæ ſalutis ſubditorum bona auferre, jure tamen tenetur, ut ex publico reſarciendum curet damnum, quod publica cum cauſa alter perceperit *L. 13. §. 1. ff.* [illegible] [illegible] æquale cum æqualitas ſervanda *Struck. Dn. Præſes* [illegible] obtinere dominium ſupereminens revera operculum Tyrannidis [illegible] *B. Arniſ. de Republ. c. 2.* [illegible]

[illegible]

ſtit. 7. n. 12. & in lib. de jur. Majeſt. 3. c. 1 Hippol. à coll. in ſuo princ. cap. 1.

IX. Videmus itaque regna non dividi ad inſtar prædiorum privatorum, cum indiviſibilitatem ament: Sive regna ab initio vi cœperint, ſive ex conſenſu & voluntate populi, quod poſterius præſumendum putamus, quamvis multi in contraria ſint opinione, ut *Tholoz. l. 5. de Republ. c. 3. n. 4. Bodinus l. 2. de rebubl. 20. & lib. 4. c. 1.* qui ob unius Nimrodi exemplum regna vi cæpiſſe vult: cum tamen videatur natura hominibus in prima ſtatim ſocietate, quæ domeſtica eſt, tale gubernationis exemplar præſcripſiſſe. Et ſua etiam voluntate in principio ſibi homines præfecerunt optimos quoſque, ex univerſis civibus juſtitiæ fruendæ cauſa, quando vel 300. annos ante Nimrodum omnis multitudo. Noæ filios ſupra ſe duces habuit, qui præſidebant ut majores patres fam. ad inſtar Regum; jus enim vitæ & necis exercebant *Gen.* 38. bellis finitimorum injurias propellebant. *Gen.* 14. nemini niſi Deo ſummo ſubjecti Gen. 21. & 34. poſtremo itaque eodem animo familias auctiores commutarunt in voluntaria regna, procul enim omni violentia ſolius naturæ impulſum pia vetuſtas ſequebatur, *Magnif. Zieglerus in Exer. 2. circa Regici: Anglic. p. 49.* Et hoc non ſolum conjectura quædam ſed ex *Gen.* 25. & 36. expreſſe probatur. Quamvis non negaverim, plurimis deinde imperiis cupiditatem regnandi & hinc vim & arma initium dediſſe, quæ tamen idcirco æq; naturam regni amant ſequi, & unitatem; utpote ſine qua non poſſunt bene eſſe Reſpubl.

X. Omni ſiquidem principatui deſiderabilis eſt tranquillitas, idcirco præſumendum populum, cum ſibi Regem ſtatuit, id voluiſſe, quod maxime toti ſocietati expedit, hinc ergò Princeps ſine conſenſu ſocietatis eam dividere non poteſt, nam ſocietatem deſtruit dividendo in ſocietates, *Celeberr. Dn. Præſes in præf. ad ſyn. j. P. Beck. c. 4. lib. 3. n. 7. & c. 7. l. 3. n. 7.* Præprimis cum per diviſionem regna dimembrentur, diminuantur, & ad deſtructionem deducantur. Virtus ſiquidem unita, ut Philoſophus ait, fortior eſt diſperſa, cum omnis dualitas ad deſtructionem ſubjecti, unitas verò ad conſervationem ejuſdem ordinetur: & ipſe Salvator hoc *Luc.* 11. *v.* 17. teſtatur: *Omne regnum*, inquit, *in ſe diviſum deſolabitur*, quod veriſſimum: nam ita

[illegible] plane intercidant, aut hoſtibus & [illegible] ſiſtere nequeant, aut à Principibus ipſis [illegible] ex-actionum deficiant. Ipſe JCtus in l. [illegible] hoc perpen-dens, de neceſſitate [illegible] perhibet, ut per unum duntaxat [illegible] [illegible] conſuleretur. Alterum Dd. argumentum, à conſer-vando ſplendore familiæ ductum eſt. [illegible] in-[illegible] [illegible] Potent. [illegible] C. n. 10. In familiis quippe il-luſtribus ob multas rationes prægnantiores Splendor [illegible] quærendus, ſi enim Ulpianus in l. 1. §. [illegible] publicè intereſſe putat, ut ordinum dignitas familiarumque [illegible], quanto magis publicè intereſt, ut publicis familiis [illegible] integritas, quod maxima inde utilitas in Rempubl. [illegible] Et quomodo repetita ſæpiſſimè honorum diviſione, pro digni-tate ſtatum & conditionem tuebuntur? Cum diminutio ho-norum inducat etiam diminutionem dignitatis, conſervatio verò honorum, etiam conſervationem honoris & dignitatis. Quotidiana ſiquidem experientia teſtatur, [illegible] ex diviſione principatuum familiæ fieri obſcurationem, ut [illegible] tem-porum ſerie & multiplicatione, prolis poſteri Duces [illegible] abſque Ducatu, Marchiones abſque Marchionatu. [illegible] [illegible] de apan. n. 5. & hinc [illegible] Majeſtatis [illegible] plane viles fiunt arg. l. 2. C. [illegible] Admonuit quo circa [illegible] Jacobus I. M. Brit. Rex ſuum filium Henricum, ne regna cum fratribus divideret, ſed ſibi ea ſerv[illegible] [illegible], neque fratres filiis pares ſed inferio-res & ſubditos haberet. Beſ. de Pact. Fam. Ill. c. 8. p. 327. Idem Fund. a. [illegible] in confirmatione ſuper ſtatuto juris primogeni-tæ Landgraviorum Haſſiæ Anno 1628. [illegible] verbis oſtendit [illegible] Wolfart Land und Leute / [illegible] [illegible] [illegible] und des H. Reichs [illegible] [illegible] [illegible] Diviſio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

XI. Vident ergo, diſſentientes, [illegible] [illegible] ſint, [illegible] nempe, probatiſſimorum ſub-[illegible]

[illegible] poſtmodum partitionem pari exemplo Ludovici Pii, qui imperium inter tres filios diſtribuit, cum nihil ſit adeo magnum, quod, ſi per plures dividatur partes, non fiat quaſi nihil *Guil. de Monſerrat in Tract. de ſucceſſ. Reg. Gall. dub. 1. & 2. n. 2.* & ſi in regno tot creberrimæ ſubdiviſiones fierent, tot pene evaderent Comiticuli & Marchioniculi, quot ſunt ſubditi *ut ex Menochio. Georg. Theodor. Dieterich in comm. ad A.B. ad tit. 24.* refert *Clariſſ. Herm. Conring. in diſſ. de regno & Tyrann. th. 79. Illuſtriſſim. autor Tract.* Wie ein Fürſtlich Hauß zu erhalten/ quem exhibet *Beſold. diſſ. 5. no-* [illegible] *in fin.* / Daß ſie zuletzt nicht Grafen-Stand / ſondern auch nur Freyherrn oder Edelleute Stand führen können. Et ſatis annales teſtantur per diviſionem omnia regna & imperia etiam [illegible] in prædam veniſſe, quæ ſola unitate inſtaurata ſtetere. & ſi voluminis ratio id admitteret, per ſingula regna hoc facile demonſtrare poſſemus, interim *E. d. Arniſ.* hoc ſatis egregie oſtendit [illegible] *l. 2. c. 1. ſ. 7. n. 14. & ſeqq.* Rom. certe imperium non [illegible] ad ruinam ſpectavit, quam diviſione in Orientem & occidentem facta. Et nihil aliud debilitaſſe Rom. Germanicum Imperium quam modo dictam Ludovici Pii in liberos ſuos factam diviſionem ſcrib. *Theod. Spreng. in ſin. juris publ. c. 9. p. m. 242.* [illegible]. De regno Franc. teſtatur *Til. l. 2. de rebus Gall.* quod ſi jus apanagii, quod hodie uſitatum eſt in Gallia obſervatum fuiſſet, à tempore *Carol. M.* Francorum Imperium ſufficiſſe debellando orbi. De Germania *Alb. Crantz. in Wand. l. 8. c. 11.* itidem perhibet, ſi principatus per eam indiviſi manerent, longe formidabiliorem eſſet virtus ejus, quam ſic modo, quum multis partibus ſit dimembrata. *Plutar. in Phil.* exemplo fluvii in plures rivulos deducti aperit cauſam, quamobrem civitates Achajæ à ſe invicem ſeparatæ nec ſe ab aliorum injuriis defendere, nec [illegible] ultra oppida proferre potuerint. Hinc [illegible] refert, hanc ob cauſam in quorundam Ducatuum familias inter ſe utiliter jus primogenituræ introduxiſſe. Voluit quidem, ſimul omnes ad imperium vocari poſſe; ſed cum ſocietas communionem diſcordiam gignere, & contentionum materiam ſecundam eſſe. *l. 77. §. 20. de leg. 2. l. 26. d. 8. P. [illegible]* merito & hoc improbamus. Exempla hujus rei apud hiſtoricos adeo obvia ſunt, adeo fre-

R 3 quen-

quentia, ut qui numerare ea ſaltem vellet ac enarrare, principium magis quam finem reperturus ſit *Herm. Conring. diſſ. de morbo ac mut. Rerum publ. th. 63.* Cætera ſi quæ ſunt obſtacula facile revellimus, ſi modo perpendamus, diverſam formam imperiorum, diverſum modum regnandi deſiderare. Ante omnia autem monemus noſtram ſententiam non eo delabi, quaſi inevitabilem neceſſitatem demonſtrare velimus, rem ſe aliter habere non poſſe, ſed quod hic modus ſuccedendi in regnis convenientiſſimus ſit naturali rationi, multoque convenientior, quam ubi non viget, præſertim cum & jus divinum & mores gentium idem hoc ſvadeant.

XII. Tranſeamus itaque ad jus divinum, cum & juris ſtudioſis ſacras literas indagare conducat, uti multis probat *Magnif. noſter Ziegler. in ſuo ad L. unic. C. de bapt. non iter. tr. th. 1. 2. 3. 4. & ſeqq.* Scil. jus omne vel divinum vel humanum eſt: jus autem divinum non incommode duplex Dd. faciunt, alterum naturale (quod & Gentium appellatur, quatenus id, quod ratio naturalis dictat, Gentes obſervant:) alterum poſitivum. *Dn. Strauch. diſſ. ad jus juſt. 1. th. 4.* jus naturale ſeu gentium *in §. 1. J. d. J. N. G. & C.* dicitur, quod naturalis ratio inter omnes homines conſtituit puta præcipiendo vel vetando. Quod enim omnes gentes obſervant non aliunde quam à natura eſt, conſenſusq; omnium Gentium lex naturæ putanda eſt, ut inquit *Magnus Grot. in proleg.* Cui nõ adverſatur, quod multas apud Gentes, imò ſæpè moratiores contra jus naturæ aliquid receptũ forte ſit: hoc enim potius pravæ educationi & publicæ peccandi conſvetudini ad ſcribendum, quæ ingenitum lumen naturæ quaſi obfuſcarunt & obnubilarunt, unde & Deus legem naturæ quaſi peccandi conſuetudine oppreſſam in monte Sinai repetiit. Non quaſi non maneret lex cordibus hominum inſcripta, ſed tantum firmiori ſanctione ſtabilivit *Conring. in diſſ. de LL.* conſcientia enim tanquam vinculum inter Deum & homines unumquemque ad bonum faciendum malumque omittendum propellit; unde etiam non magis mutari & tolli poteſt, quam ipſe Deus: quamvis res de qua jus naturale conſtituit, mutetur a-

liquan-

[illegible]do, ut inquit Celeberr. Grot. aut ſi applicetur jus hoc ſin[illegible] propter circumſtantias quandoque ex accidenti [illegible]tionem recipiat, ut vult *Feld. in Grot. all. 1. c. 1. §. 10.* ſed hoc [illegible] jus revera non mutatur, verum objecto mutato aliiſve circumſtantiis poſitis, quod antea jus fuit, amplius eſſe non poteſt. Probe autem notandum præcepta juris naturæ ſeu Gentium vel principia eſſe, quorum veritas abſque longe repetito diſcurſu patet, quamprimum modo termini ſint noti: vel concluſiones, quæ rurſum vel per conſequentiam neceſſariam faciles ſive difficiles aliquantum: vel probabilem tantum per modum arbitrariæ determinationis deducuntur, pro vario ſcil. [illegible] & circumſtantiarum moderamine; Ita ut ad ea [illegible] inclinent, quæ honeſtiora convenientioraque ſunt naturæ rationi, etſi non debita, ut hac ratione vix præceptorum nomine [illegible], & huc referimus illud jus G. de quo *[illegible] Joh. [illegible] Jmp. vid. Franz. ad ff. de J. & J. n.* 157. & ſiverum [illegible], non poſſumus negare noſtros juris complicatores vocabulis juris Gentium & juris naturalis diverſimode uſos eſſe. In §. enim *all.* 1. jus G. dicitur quod omni humano generi commune eſt, ſed hoc revera jus naturale eſt ut ſupra audivimus, cum tale jus commune omnibus non poſſit aliunde, niſi ex dictamine rectæ rationis fluere, in fine vero illius §. jus quoddam naturale deſcribitur, quod obtinuiſſet in ſtatu naturæ, cui opponitur jus, quod factum hominum prævium ſupponit & [illegible] à pluribus gentibus idem obſervatum reperitur dicitur jus G. ſi vero ab unica civitate, jus civile, ſed in tali ſignificatione ſumptum jus G. ad ſui obſervantiam non obligat, niſi quatenus [illegible] ratione vel eſt præceptum, vel à civili magiſtratu approbatum *Nobiliſſ. Praeſ. in diſſ. 2. ad [illegible] n. 14. & ſeqq.* Præſumptio enim ſemper militat, tale jus non ſine rationis dictamine [illegible]. Hinc rectam rationem ſui juris G. fundamentum [illegible] etiam ſtatuunt. Et recte, ſi enim non eſſet, [illegible] aliunde haberet, (namque illud jus, quod apud unam vel alteram gentem receptum aliæ etiam gentes apud ſe [illegible], [illegible] jus civile eſt, cum pro libitu [illegible] abrogari poſſint,) niſi vellemus ad fabuloſum [illegible] principium confugere: gentes primitus ad hoc jus con-

conſtituendum confluxiſſe: ſed de eo omnes Scriptores & præprimis Sacra Scriptura tacet, quæ tamen de re tam ardua forte non tacuiſſet, imo perturbatio illa linguarum contrarium potius probat: accedit quod & probandum ſic prius eſſet hunc vel illum populum conſenſiſſe, antequam demonſtrare poſſem eos in tale jus G. peccaſſe. Sed ulteriorem hujus noſtræ ſententiæ explicationem diſcurſui reſervabimus: interim jus primogenituræ tali juri naturali ſeu Gentium convenire, perque conſequentiam probabilem ex eo deduci poſſe non dubitamus.

XIII. Non autem hic illorum ſententiam defendendam ſuſcipiam quaſi quoddam juris naturalis principium ſit, quoniam & bruta per ſtimulos ſibi innatos hoc obſervant, ut fœtus primogenitos charius ament. *Ariſt.6.Hiſtor.anim.c.18.* utpote Elephantes, porci, canes, qui primis in lucem prodeuntibus tanquam omnium ſibi chariſſimis primas mammas præbent. *Ælian. lib.3. de natur. anim.* idem & de cuniculis *Gold. l.1.c.15.n.4.* probat, quod ſoleant primo naſcenti pinguiorem mammam præbere. *Tholoz.ſynt.J.V. lib.41.c.34.* idem itaque de homine perhibet, *natura*, inquit, *patres plus diligunt primogenitos, 2. Reg.13. velut primas ſui imagines, & acerbior imò ſupremus luctus primogeniti & unigeniti Exod.11. Zach.12.* Ac quamplurimos graviſſimos viros Gold. recenſet, qui ex jure naturali hoc jus deducant, in qua opinione & ipſe eſt, hinc in *lib.3.c.1.n.3. fundamentum*, ait, *& principium certum, in quo omnium gentium conſenſus unanimis jus illud ponat, alibi quærere, quàm in ipſa natura, quæ cunctas gentes in hunc unanimem conſenſum produxit, ut primogenitum filium ad poſſeſſionem vacantis hæreditatis vocarent, per mihi videtur abſurdum.* Conſentientem & Knip. *de fideicomm. F.N.c.6.n.91.* habet: præcipuè autem hi ſe in eo fundant, quod natura videatur præcipere, ut majores natu imperent, præſint, dominentur, juniores ſerviant, ſubſint obœdiant.

XIV. *Grot.lib.2.de.J.B.& P. c.7.n.17.* natu majorem ex alio fundamento præferendum putat, quod is judicio aut perfectior jam ſit, aut prius futurus credatur, idem & *Ariſt.1.Pol.8.* præſumit, eum maturitate ſenſus præſtantiorem, & hinc rerum experientia doctiorem eoque nomine ſapientiorem eſſe: verum nec hanc rationem firmiter concludere facilè ex eo apparet, quod ſæpiſ-

ſæpiſſimè eveniat ultragenitos prudentia & virtute longè primogenitum ſuperare. Quamvis & *celeberr. Conringius in Diſſ. de* [illegible] *Tyr.* eandem rationem afferat *th. 77.* melior tamen eſt illa, quam ſubjicit; quod ſi non primogenitus ſuccederet, in incerto eſſet ſucceſſio & obnoxia certaminibus. Nos præſupponendum putamus, unum tantum ex liberis ſuccedere in regno debere, & hoc præſuppoſito, primogenitum præferimus ex eo, quod ætate prior ſit, hinc etiam potior jure *c. 54. de R. J. in 6.* cum in unaquaque Republica ordo ſit ſervandus. Prius autem verè & propriè hic ſumimus, ita ut major natu ejuſdem gradus & qualitatis præferatur cæteris ejuſdem gradus & qualitatis, *Bi Azus* [illegible] *n. 81.* & hoc ſupputandum à puncto nativitatis, quod illi eſt magis adjunctum; honor enim ætatis non in canis ſolum conſiſtit annorumq; multitudine, ſed in quacunque nativitatis prioritate, nec ſacræ tantummodo ſenectuti, verùm cuivis pube- [illegible] proximo ab impuberibus, ſummatim omnibus ſenioribus à junioribus debetur *Gold. l. 1. c. 3. in fin. & l. 1. c. 1. n. 8.* [illegible] canit:

Tam venerabile erat præcedere quatuor annis,
Primaq; par adeo ſacra lanugo ſenectæ.

Non jam hic excurram in ætatis obſervantiam & præeminentiam, cum ut Chilo, unus ex ſeptem ſapientibus, ſapienter dixit: [illegible] μᾶλλον, qui major natu ſit, honoratior eſt, & in eo totus *Gold.* in ſuo majoratu per *lib. 1.* ut hoc oſtendat Knipſ. etiam *cit. tract. cap. 6. num. 300.* ex Tiraq. quinquaginta majoribus natu debitas prærogativas recenſet, & de jure etiam civili majorem ætate præferri minori ex multis textibus poteſt probari *l. 5. ff. de jur. immun. l. 1. pr. de alv. ſcrib.* memorabile exemplum de Aladino Oſmani Turcarum Imper. ſecundo genito refertur, quod cum rogaretur à fratre Urchane ut principatum ſuſciperet, nequit hoc fieri ſubjecit, quoniam regium tibi jus dignitasq; tribuitur, qui & frater natu major & patris mihi ſis loco Joh. *Leunclav. lib. 4. Hiſt. Muſelm Beſold. lib. 1. Diſſ.* [illegible] *op. 5.* ſimile factum de Udalrico Duce Gradeccenſi in Bohemia refertur. Ex ſingulari fonte Jacobus Patriarcha *Gen. 49 v. 3.* fundamentum juris primogenituræ haurit, quod & *Deut. 21. v. 17.* ipſe Deus repetit. Prærogativam ſcil. primogenito exinde de-

C beri,

heri, quod primum ſolent parentum primaque virtus ſit. Sed quid ſi qui ob, ſicut in privatis amicitiæ, eadem rationes pugnare? ſu- tenus hoc. Sed in publicis aliquid majus accedit [illegible] neceſſitate hic tantum unus ad imperii & regni gubernacula [illegible] admittendus; quia individuus principatus regalis [illegible] ſt, & hinc ille, qui quaſi primo loco occupavit locum [illegible] jus vetuſtius acquirit in ſucceſſione, quam ſubſequentes [illegible] accurate nobilis. *Dn. [illegible] in ſel. ſuo prin. ad [illegible] publ. [illegible]* *[illegible]*

XV. Diximus in priori theſi, jus divinum eſſe vel jus naturale, vel jus poſitivum. In jure itaque poſitivo, ut & [illegible] Ebræorum indagine, primum & longè [illegible] qui ante Chriſtianiſmum floruere, [illegible] quod receptum ſeu præſcriptum fuerit apud populum [illegible] ipſi olim peculiarem *[illegible]* ac ſanctiſſimum *[illegible]* ſcrutandum, ſubtiliusq; intuendum eſt. Hinc [illegible] ſoli populo Hebræo latum eos tantum nec alios obligat. Non enim omni lege Moſaica Gentes obligantur, ſed ea tantum, quæ moralis eſt, quippe quæ perpetua eſt, & nunquam [illegible] Verba ſunt *Magnif. noſtri Dn. [illegible] ſuo prin. ad [illegible]* *[illegible]* &c. [illegible] *40. & ſeqq.* Hoc tamen inde concludere poſſumus jura illa non pugnare cum jure naturali, ſed potius [illegible] cum omnia legis Moſaicæ præcepta [illegible] *[illegible]* quandam tamen habuerint juris naturalis. Id quod gloriatur Moſes *Deut. 4. v. 7. nullam gentem tam ma- [illegible]* *[illegible]* Non [illegible] recurram ad illa præcepta, ſeu interdicta Noachidarum, ad quæ [illegible] alias *Seldenus* [illegible] de jure Nat. & Gen. [illegible] his autem [illegible] *[illegible]*

apud

cepta ſingularia, ſcripto ſeu literis ipſis, nedum Moſe antiquiorem multò ſortita originem, ac partim Moſaicis ſimilia, partim diſſimilia multoq; pauciora. Adeoq; hæc tantùm univerſum genus humanum reliquum, populosq; externos [illegible] obligari ipſos voluiſſe, uti ad juris naturalis officia [illegible] violanda. Hactenus Seld. qui cum communi Rabbinorum ſchola illa præcepta facit (1) de judiciis. (2) de non colendo idola. (3) de maledictione nominis ſanctiſſimi. (4) de effuſione ſanguinis. (5) de revelatione turpitudinum. (6) de furto & rapina. (7) de membro animalis viventis non edendo. His ſeptem præceptis, alii plura addunt, & inter illa nobile jus primogenituræ, ut *Aug. Varenius in proœm. tract. de primogen. eorumq; jure in V. T.* Verùm cum illa, quæ de ſeptem præceptis [illegible] cum veritate ſacrarum literarum pugnent, de quo *[illegible] Rector. Calovius in annot. ad Hug. Grot. Exod. c. 15. v. 16.* Et *Conſultiſſ. Præſes in dict. ad ſyn. Fecker. lib. 3. c. 4. n. 19.* nec illud de jure primogenituræ à Deo ipſo ante conſtitutionem Reipublicæ Iſraëliticæ juſſum eſſe certis argumentis probari poſſit, miſſa hæc meritò facimus. Interim tamen, quoniam in orbis terrarum primordiis, & præſertim ante promulgationem Decalogi [illegible] juris primogenituræ mentio fit, non obſcurè inde colligimus prærogativam primogenito debitam juri naturæ convenientiſſimam eſſe, nec eſſe juris Iſraëlitici tantùm, cum in Rubeno tempore Patriarchæ Jacobi jam floruerit, contra autem diſtamen juris moralis pleraſq; gentes & præprimis in infantia mundi ſuſcepiſſe aliquos mores facilè non eſt putandum, *Nobiliſſ. Dn. Præſes in priv. diſcurſ. ad ſynop. Jur. Publ. Beckeri lib. 3. c. 4. n. 7.* Videatur etiam omninò de hiſce *Spectabilis Dn. Nerger Præceptor ac Promotor meus colendiſs. in priv. ſuis dict. ad diſp. 6. Feud. Snobel. th. 8.*

XVI. Tres autem præcipuas dignitates ſeu præeminentias primogenito debitas in ſacris literis oſtendimus, primo enim vocatur יֶתֶר שְׂאֵת excellens elevatione ſacerdotali der Oberſte im Opffer/ *Gen. 49. v. 3.* Unde *Aug. Varenius in tract. de primog. eorumq; Jur. in V. T. c.* omnes Patriarchas primogenitos & Sacerdotes fuiſſe probat, cum ante Aaronis Sacerdotium primogeniti Ebræorum jure primogenituræ dignitatem Sacerdotii habuerint *Tholoz. ſyn. J. V. lib. c. 8. n. 22.* Poſtea verò Deus *Exod. 13. v. 2. 11. 12. 13.* in perpetuam occiſæ primogenituræ Ægyptiorum memoriam

C 2 omnia

omnia primogenita Iſraëliticarum maſculina, Dei ſacra eſſe voluit, ideóque pretio [illegible] lege: donec Levitæ in eorum locum ſubſtituerentur. Num. 3. v. 12. Rationes quidem Iud. & Rabbini diverſas hujus mutationis reddunt: alii, quoniam in hæreditatem [illegible] potuiſſe interire munus ſacerdotale, hinc totam Levitarum ſtirpem electam, quæ nullam portionem [illegible] ſed vivebant ex decimis: alii opinantur primogenitos hanc dignitatem prærogativam amiſiſſe, & Levitis eandem à Deo conceſſam fuiſſe, quod immunes fuerint à peccato [illegible] vituli conflatilis. *Thalm. & Kor. n. 4.*

XVII. Non omnino etiam altera prærogativa, quæ primogenito debita ſuit, quod [illegible] Excellens fortitudine [illegible] Ubertas in [illegible] vocetur *Gen. 49. v. 3.* Sic Jacobus filium ſuum primogenitum tanquam ſummum Sacerdotem & Regem alloquitur, rationem autem ſingularem addit; quod ſcilicet ſit אוני ראשית Principium roboris & virium paternorum. Ita hinc primogenito in fratribus authoritas ſuit, ut cæteri ipſum tanquam principem familiæ colerent, obſervarent, ipſi inſervirent, & ſervitia præſtarent: quod ex formula benedictionis primogenitis factæ elucet. Vid. *Gen. 27. v. 29.* & *Gen. 49. v. 8.* ubi Iudæ jus primogenituræ datum. Huc etiam facit dictum [illegible] *Gen. 49. v. 10.* Non auferetur ſceptrum &c. Vid. [illegible] *Thom. [illegible] l. 45. c. 5. n. 2.* Præterea ſucceſſionis jure in regno primogenitum ſucceſſiſſe, [illegible] autoribus probant *[illegible] de Magiſt. l. 2. c. 20.* Nec dubium [illegible] Salomonis tempore jus primogenituræ floruiſſe in regno Iſraëlitico, cum ipſe fateatur hoc ad fratrem ſuum Adoniam pertinere *1. Reg. 2. v. 22.* *Thom. [illegible] c. 14.* Davidem, quod Salomonem ſucceſſorem declaraverit, excuſat, quod recens acquiſito regno potuerit [illegible] arbitrio, cum liberis nullum [illegible] jus in eo acquiſitum fuerit. [illegible] aliam rationem addit, quod Adonias uſurpaſſet regnum patre vivente. [illegible] *de Regul.* [illegible] Nam ob hoc [illegible] rebellaſſe [illegible] merito ſuo jure privatos [illegible] rationem etiam Ruben hoc ſuum jus amiſit, quia [illegible] ſol, & maculârat ſtratum ejus *Gen. 49.* Denique ſingulare quod-

dam

[illegible] in Salomone fuit, quid primis incunabulis Deo dilectum e-ſtitit *2. Samuel. 12. v. 24.* quod ipſe Adonias confitetur *1. Reg. 2. v. 15.* ad [illegible] filii Rehabeami reſpondemus exemplum: patrem i-pſum propter Amorem, quo matrem ejus Maacham proſequeba-tur *2. Paralip. 11.* in fine ſucceſſorem declaraſſe, Joramo quidem [illegible] ſurrogatus eſt Ochozias natu minimus *2. Paral. 22.* Sed ce-teri à Philiſtæis & Arabibus aut rapti aut trucidati fuerunt *2. Paral. 21.* [illegible] & in ſingulis exemplis, quæ adverſarii ob-[illegible], ſi occaſio percurrendi adeſſet, ſimile quid reperire lice-ret. [illegible] itaque, quam parum talia cumulata exempla nobis [illegible], præſertim cum ea, quæ ex cauſa ſingulari fiant, in con-ſequentiam non ſint trahenda, cum aliquando ex ſingulari ca-uſa Deus [illegible] ſceptra commiſit. *Arniſ. d. l.* Si itaque quis à [illegible] divino cœpit ducere argumentum non extraordinariam Regum ſurrogationem, ſed jus ordinarium reſpicere debet.

XIIX. Magna certe dignitas conſiſtebat etiam in jure [illegible] herciſcundæ familiæ portionis, de quo legem *Deut. 21. v. 15. & ſeqq.* invenimus *Joſeph. l. 4. antiq. Jud. c. 6.* [illegible] *de pat. l. [illegible]* ſi ergo præcipuum jus in hæreditate paterna habet pri-mogenitus, cur non & in regno? *Arniſ. l. 2. c. 2. ſect. 8. n. 86.* [illegible] *diſſ. [illegible] lib. [illegible] n. 7.* Alii etiam alias præeminen-tias [illegible] divino primogenito debitas enarrant: primogenitum [illegible] apud Judæos ad dextram patris in menſa ſediſſe. *Gold. de [illegible] lib. 5. c. 9. n. [illegible]*, utpote qui validior & præſtantior, reliquis fratribus benedixerit, [illegible] primogenita pecorum deberi. [illegible] *Fam. [illegible]* 297. quod etiam ve-[illegible] primogeniti habuerint ſpeciales, pretioſas & odoriferas, [illegible] induti in magnis ſolennitatibus obtulerunt oblationes Domino. *Aug. [illegible] 4.* præcipue diebus feſtis. *Thol. [illegible] lib. [illegible] n. 22.* Quid ergo diſſentien-tes triumphant [illegible]? ipſi potius erubeſcant quod [illegible]. [illegible] accuratius impoſterum [illegible] perpenſa [illegible] ea, & invenient non exempla [illegible], [illegible] præcepta, non rei geſtæ commemorationes, ſed [illegible] leges, per quas prærogativas ſpeciales primogenitis decernit. Et ſi vel maxime tantum conſuetu-

dines laudabiles enumerarentur, quis eas ſequendas vel eas juri naturæ convenientisſimas eſſe negare auderet?

XIX. Mores etiam Gentium moribus Ebræorum & juri divino poſitivo reſpondent. Unde miror, quosdam affirmare audere jus hoc primogenii apud perpaucas tantùm gentes ſuſceptum fuiſſe; cum tamen annales Hiſtoricorum diverſum probent. Conſtat enim plerasque omnes gentes quæ LL. utuntur hanc prærogativam in regno ſuccedendi primogenitis relinquere. Et quidem apud Aſſyrios ſeu Babylonios ordine primogenitos ſucceſſiſſe ſacræ paginæ, Beroſi, Metaſthenis aliorumque veterum ſcriptorum fragmenta evidenter teſtantur, ut refert, *Gold. de Major. c. 30. l. 2. n. 2.* In regno Perſico ſimiliter jus primogeniture viguit, quod ſatis probat *Arniſ. B. meus avus de republ. l. 2. c. 2. ſ. 8. n. 29.* & cedro digna eſt oratio Cyri ſapientisſima, qua in agone conſtitutus ultimum vale ſuis filiis acclamavit. Integram eam proferre vix licet, cum eam *Xenoph. de inſtit. Cyr. lib. 8. p. m. 234. & ſeqq.* habeat. Quæ autem ad noſtrum inſtitutum pertinent, hic adſcribam. *Quæ mihi ranti* inquit, *ita quæ à me dicuntur accipite, ut qui tum priſca moribus recepta atque etiam LL. conſentanea proferam; ac tuum quidem Cambyſes regnum eſto, Diis illud ac me tibi largientibus, quantum quidem in me eſt. Tibi verò Tanaaxeres hoc tribuo ut Medorum Armeniorum & tertio loco Caduſiorum ſatrapa ſis.* Nec eam conſvetudinem ſuccedendi apud Macedonas obtinuiſſe ullum dubium eſt: notum quippe, quod Perſeus Philippi filius ætate major, Demetrio fratri opprobravit, *Regnare uisque vis, huic ſpei tuæ obſtat ætas mea, obſtat gentium jus, obſtat vetus Macedoniæ mos, obſtat vero & patris judicium.* Si convertimus nos ad noſtrum Rom: Imperium & hoc ab initio ſucceſſivum fuiſſe & jus primogenituræ in eo viguiſſe, multis probat. *Gold. lib. 3. c. 14. de Maj. Arniſ. l. 2. c. 2. ſ. 3. n. 50.* hodie verò mutatum in electivum regnum: quod ex quonam fundamento hoc neget *Laurenb. in Epit. prud. civ. c. 9. n. 16.* non video, ubi tamen immerito in B. Avum meum Arniſ. nimis rigoroſis verbis invehitur. Cætera regna & principatus omnes hic non attingam, ne nimis noſtra diſp. excreſcat, qui deſiderat de iis plura, adeat *Gold. lib. 2. & 3. de Major. & B. A. l. 2. c. 2.* qui prolixisſimi ſunt. Et verte te in

omnes

omnes orbis partes, quacunque via ſive in Europam, ſive in Aſiam ſive in Africam, ſive in Americam (ubi incolæ tamen ex nullo certe alio quam rationis naturalis inſtinctu primogenitum præponere concludimus) ubique prærogativa primogenitum concomitabitur. Unde hodiernum adhuc primogenitis ſingularia nomina attribuuntur, ſic apud Danos ſimpliciter dicitur Princeps, in Gallia Delphinus vocatur á provincia Delphinatu, quæ non ut perperam Springsf. vult, Carolo 6. ab ultimo Duce Umberto, quem alias Humbertum vocant, donata, ſive ut alii Philippo Valeſio fuit vendita, ſed pro filio natu maximo, huic, id proceribus efflagitantibus, certis legibus fuit obligata. *Limnæus de Jur. Imp. German. c. 24.* [illegible] *ad c. 2. Syn.* [illegible] *lib. 1.* Hodie vero ſimpliciter Monſiegneur vel Monſiegneur le Dauphin dicitur. Sic in antiqua Francia Rex junior, Rex juvenis. In Anglia olim Normanniæ hodie vero Walliæ Dux; apud Hiſpanos infans; apud Græcos Deſpota, apud Suecos Primus Princeps; apud Scotos Dux Rothſajæ; apud Arragonios Dux Gerundiæ; apud Cypros Princeps Galilææ; apud Romanos Cæſar nuncupatur, quod patet ex *l. 5. C. de maleſ. & mathem. l. ſicut § fin. de rei ſep.* videatur *Springsf. de apan. & Joh. Theod. Sprengeri* [illegible] *jur. publ. c.* [illegible] *n. 27.*

XX. Certis etiam legibus jus primogenituræ apud quosdam fuit firmius ſtabilitum. Andronicus II. Palæologus Imp. Conſtantin. ſuo affini Michaeli Regi Mœſorum (qui hunc Walachi appellantur) petenti nomine uxoris partem regni oppoſuit, ſe quidem percupere ipſum ad hæreditatem admittere, ni lex vetuſta Romanorum obſtaret. Ex filiis Imperatoris, qui ætate anteceſſerit, Imperatorem ſalutanto, & is fratribus Imperato, & hi ſeniori cedunto, ſeduloque ſervianto. *Gell. lib. 2. de Mar. c. 20.* ſimilem legem apud priſcos Græcos reperimus τὴν βασιλείαν κατὰ τὸ πρεσβεῖον. Regnum natu maximus accipit. *Speculum Suevic. lib. 1. art. 20. § 3.* de principalibus [illegible] idem jus ſtatuit: Mag man [illegible] nit mehr [illegible] Männern geleihen/ geſchicht [illegible] ein Fürſt [illegible] geben: Alſo mag man weder Marggraffſchafft noch Pfaltz-
graff-

graffſchafft/noch Graffſchafft die getheilet werden/ſo haben ſie ihren Nahmen verlohren. *Gold. de major l. 2, c.17. n. 21.* Magna autem fuit veterum legum in jure ſucceſsionis ſtabiliendo apud Germanos quaſi conſpiratio: nam *Jac. Alvarottus in § mulier ſi de Feud. contrav. ſucc. &c*, leges, Gothicam, Alemannicam, Franticam, Vandalicam & plures alias conjungit ſimile quid ſancientes.

XXI. Jus Feudale itidem hic à partibus noſtris ſtat, cum feuda majora annexam regalem dignitatem habentia, ut Ducatus, Marchionatus &c. 2. *F.* 55. §. 1. individua pronunciat, quamvis de minoribus feudis aliud ſtatuat 1. *F.* 1. §. *hoc ſin. & ult.* 8. 2. *F.* 11. In iis enim æqualitatem obſervaverunt alias res hæreditarias diviſioni ſubjicit, ita ut omnes, qui partem habeant feudi diviſi, vel jam dividendi fidelitatem faciant *Harpr. Comm. ad inſt. de hær. quæ ab int. n. 100. Nobiliſſ. Struvie ſyn. jur. Feud. c. 9. th. 5. n. 5. Snobel. diſſ. Feud. 6. §* 8. vocabulum autem *de cætero &c. all. t. 2. F.* 55. ſatis innuit, omnia feuda antea diviſioni fuiſſe obnoxia, idem enim ſignificat quam *poſt hac*, id eſt, *poſt illam conſtitutionem Friderici Vultej. de Feud. l. 1. c. 8. n.* 75. Obiter hic notari velim, etſi compilatores feudorum, mores potiſsimum Longobardorum retuliſſe videantur, negari quoque haud poſſit, aliquas conſtitutiones Imperatorias in libris Feudorum relatas primario Italico regno ſcriptas eſſe: hanc tamen Friderici conſtitutionem & Alemannis latam eſſe ut ex § 1. *ſimiliter* elucet: Ex quo itaque concludere poſſumus, quamvis in Germania jus primogenituræ forte non viguerit, tamen per hanc conſtitutionem ex eo tempore in principatibus fuiſſe introductum. Sed hic communiter quæritur, an jus primogenituræ de jure feudali ſit introductum? Quod cum quibuſdam Dd. affirmamus, *Myl. all. loc. p.* 236. & non ſolum ob rationes ſupra adductas, ſed & omne id, quô ſplendor & utilitas imperii impeditur jure Feudorum eſt prohibitum 2. *F.* 52. & 55. *in princ.* Subſequentia etiam Henrici 6. hujus Frid. 1. filii, ut & Frid. 2 decreta hoc demonſtrant, quæ vid apud. *Gold. de Maj. c. 17. lib. 2. n. 16. & ſeqq.* quamvis plurimi diſſentiant, ut *Springſ. c. 5. n. 16. de Apan. Beſ. de pact. F. ill. c. 9. Limn. lib. 4. c. 8. n.* 110.

& ſe-

& ſere quod capita tot explicationes textui 2. *F.* 55. §. 1. affinguntur.

XXII. Nec hic cum illis facere poſſumus, qui putant, ejusmodi feudum non debere dividi in partes, ipſum tamen feudum cum fratribus eſſe communicabile. Sed non ſolum ſupra hoc ſatis removimus, ubi de communione egimus, verum ipſe textus ſi penitius eum introſpiciamus diverſum ſvadet: opponit enim Imp. regali Feudo aliud aliquod Feudum, quod non ſolum dividuum eſſe, ſed & plures ejus heredes qui partem habent *feudi jam diviſi, vel dividendi*, fidelitatem Domino præſtamenti affirmat. Regale ergo feudum neque diviſioni obnoxium, neque plures pro eo fidelitatem Domino debent, ad quod tamen omnes obſtringerentur, ſi feudum pro indiviſo commune fuiſſet. Et ſi omnes alternatim adminiſtrationem ſuſciperent par eſſet omnium conditio, quod tamen *d. §. 1. verſ. materia 2. F. 55.* minime vult. Et ſi unus tantum ſuccedere debet quomodo omnes feudum adminiſtrare, quod tamen à jure ſuccedendi dependet, poſſunt. Sed & hi graviter errant, qui fructus & commoda Ducat. March. Comit: inter plures filios dividenda ſtatuunt, jus verò & adminiſtrandi poteſtatem primogenito relinquunt, inter quos eſt *Curt. junior de feud. part. 4. n. 122. p. m.* 441. Nam cum feudum fere nihil aliud ſit quam uſusfructus, quia & uſusfructus vocatur, 2. *F.* 23. §. *ult. verſ. uſusfruct. vero*; hic autem Imp. Frider. generaliter feudum regale dividi prohibet, hanc explicationem admittere non poſſumus. Accedit quod ſentiens incommodum ſentire etiam debeat commodum *l. 10. de R. j.* ſi itaque difficultatem adminiſtrationis feudi ſolus primogenitus ſuſtinet, ſolus etiam principatus commoda ſentiat. Alii hunc textum de caſu ſpeciali & vix dabili explicant: ſi ſc. talis ſit Duc. M. C. qui diſtincta caſtra, civitates &c. non habet. Alii hunc locum volunt intelligi de ipſis dignitatibus & titulo dignitatum, & hoc propter textum 1. *F.* 13. §. *ult.* & 1. *F.* 14. *in pr.* ubi expreſſe Duc. March. Com. dignitates vocantur. Sed oppoſitio illa Feudi regalis & alterius feudi ſatis probat de partiali hic agi diviſione & inepta hic eſſet ratio prohibendi, cum dignitas per ſe non poſſit dividi; jam verò ſupra etiam ex vocabulo *de cætero* demonſtravimus, omnia feuda fuiſſe diviſibilia.

D bilia.

bilia. Videatur prolixiſſ. *Henr. Bocer. de jur. ſucceſſ. in feud. c. 5. quæſt. 47. Arniſ. de republ. l. 2. c. 3. ſ. 2. n. 62. Joh. Schr. Waſſerdorff. lib. 2. diſp. 6. Feud. th. 59. Nicol. Betſigkal. de feud. quæſt. 39.*

XXIII. Videmus itaque in ſtudiis majoribus de conſuetudine feudali introductum jus primogenituræ. Nec quicquam melius *d. §. præterea* interpretari poſſe Imp. Carolo IV. putamus, idem de Electoratibus in A. ſua B. ſanciente, quod ſcil. ſemper filius primogenitus Laicus debeat ſuccedere, dum quamdiu aliquis ex familia ſexus maſculini Laicus legitime natus ſupereſt. *tit. 7. [illegible]* Sed hic ſtatim elegans quæſtio ſuperioribus paucis ab hinc annis non ſolum penna, ſed etiam bipenni agitata orietur, an A. B. de omnibus Electoratibus ſit intelligenda. Inter cæteros & *Celeberrimus Conringius in diſſ. de ſeptemvir. th. 54. in fin.* Regem Bohemiæ excipit, quem & ipſam A. B. excipere putat. Sed ſi [illegible]; pace hoc tanti viri dixerimus, A. B. verba *tit. 7.* introſpiciamus, contrarium ea ſonant atque perhibent, nam Car. IV. duas ibi regulas proponit, quomodo ſcilicet defunctis EE. ſæcularibus (quos omnes recenſet, & nominatim etiam Regem Bohemiæ) in Electoratibus ipſorum ſucceſſio fieri debeat. Una, ne inter heredes *ſuper jure, voce, & poteſtate futuris temporibus ſcandalorum & diſſenſionum poſſit materia ſuboriri, & ſic bonum commune periculoſis dilationibus impediri, decernit ut [illegible] principes EE. ſæculares, [illegible] ſuo, [illegible] ad filium ſuum primogenitum legitimum Laicum citra ſui contradictione cujuſcunque devolvatur.* Altera regula eſt de caſu vacationis: quando ſcil. nulli heredes EE. ſuperſunt prorſus ad Imperatorem pertinere. Hoc autem caſu diverſum ſtatutum in regno Bohemiæ, itaq; ut jus proviſionis regnicolis conceſſum eſſe aſſeritur, quando ex Regis Bohemiæ proſapia maſculus nullus ſuperfuerit. Hinc incidenter quæri poſſit; An adhuc in caſu vacantiæ Electoratus, Imperator ſolus inſciis Statibus eum poſſit alicui in Feudum conferre? Hæc quæſtio in *Conventu Ratisbonenſ. Anno* 1622. fuit in cauſa Friderici Palatini mota: negativam tenuerunt acriter Sereniſſ. Saxo & Brandeburgicus, qui ſe in Capitulationibus fundarunt; diſſentientes autem præcipue hunc

hunc *tit.7.A.B.* adduxerunt,& quod Imperatori ex primæva Feudorũ natura hoc competeret *per.c.unc.verſ.callidis de prohib.Feud. alien. per Frid. & 1.F.24.* jam autem hæc quæſtio deciſa in invictiſſimi noſtri *Imp. Leopoldi I. Capitulatione art.30. & 39.* reperitur, videatur alias *Buxtorff. ad A.B.th.87.lit.C.* qui cum diſſent: facit *Arumæus ad A. B. diſſ. 4.th.16.f.219. Magnif. Carpz. de capit. Cæſar. cap. 7.n.4. Limn. 1. add. ad lib.3.c.8.n.69.* qui argumenta pro & contra affert. Sed ad priorem noſtram ut revertamur quæſtionem, illa fuit vera mens A.B. interim non deſunt Bohemis rationes, quibus electionem puram, primitus uſitatam privilegio uſu & reverſalibus confirmatam aſſerere conantur, quamvis ea quæ adducant, fere omnia jus tantùm approbandi apud Bohemos fuiſſe oſtendant, quod tamen hæreditariam ſucceſſionem minime impedit, ſed cum eâ ſtare poſſe videtur. Fuſius eorum argumenta pertractantur in deductione oder nothwendigen Außführung ꝛc. derer Vrſachen und Motiven / warumb Keyſer Ferd. II. noch tödlichen Abgang weiland Keyſers Matthiæ des Regiementes in Königreich Boheimb und deſſen incorporirten Ländern verluſtiget / ꝛc. *Limn. de jur. publ. lib. 3. c. 8.n.31. ſeqq.* Contra verò ſereniſſimæ domus Auſtriacæ argumenta pro confirmanda in regno Bohemiæ ſucceſſione videre licet apud *Gold. de regno Bohem. in lib. 6. per tot. & duos ipſi adj. tract. Germ.* Zwey rechliche Bedencken von der *ſucceſſion* und Erbfolge des Königlichen &c. Item: Herrn Reinhard Streinen information des hochlöblichen Hauſes Oeſterreich erblich *ſucceſſion* der Cron Boheimb *&c. Theod. Spreng. in ſyn. jur. publ. c.10.p. 251. Becker. in ſyn. jur. publ. l. 3. c. 7. §. 12. & ibi Dn. Præſes in diſcur. privat.* qui argumenta pro & contra multis examinavit.

XXIV. Hic denuo non inelegans ſeſe quæſtio à Dd. ab utraque parte agitata offert, An hæc conſtitutio A. B. de jure primogenituræ in electoratibus ad cæteros principatus ſit extendenda. Affirmantes ajunt, inter quos *Rumelinus ad A.B. diſſ. 6. Corol. 1.* ejuſdem generis idem eſſe judicium debere, maxime propter textum 2. *F.* 55. quid, quod ipſe Imperator *Carol. IV. tit. 24. §. fin.* argumento ad majus ducto utatur? *ſi cæteros* inquiens, *principatus congruit in ſua integritate ſervari, ut corroboretur juſtitia & ſubjecti fideles pace gaudeant, quieteque*

D 2 *vivant.*

[illegible] *[illegible] magni [illegible] principum [illegible]* [illegible] *[illegible]* [illegible] [illegible] integritate [illegible] Imperator [illegible] *[illegible]* [illegible] declarat [illegible] ut primogenitus in eis succedat; quam[illegible] [illegible] *[illegible]* [illegible] observent. [illegible] Imperator [illegible] [illegible] renovasse in [illegible] A. B. ipsa illud feudale 2. *F.* 55. [illegible] *[illegible] tract. de succ. feud. quæſt.* 51. *[illegible] lib.* 2. *[illegible] c.* [illegible] *Beſold. diſſ.* [illegible] *Schenck à Tautenberg* [illegible] *de feud. lib.* 2. [illegible] *Conſ.* [illegible] *Conſ.* [illegible] *Diederich. ad A. B. tit.* [illegible] *Limn. lib.* [illegible] *de jur. publ.* [illegible] Negantes, inter quos præcipue sunt *[illegible] de [illegible], [illegible]* *Sprengſ. de [illegible]* [illegible] ante omnia urgent, quod Imperator non opus habuisset de Electoratibus, si antea jus primogenituræ in omnibus principatibus viguisset, [illegible] & [illegible] hodie Imperatoris speciale indultum [illegible] Principes Imperii jus primogenituræ inducere volunt, [illegible] tis [illegible] A. B. muniti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non debet, quod ipso jure conceditur. [illegible] ex observantia Imperii [illegible] [illegible], illam pro se adducunt. Sic enim in Ducatu Saxoniæ cui Electoralis dignitas [illegible] jus primogenituræ vigere, cæteros vero Ducatus Saxoniæ, ut Landgraviatum Thuringiæ, Marchionatum Misnicum, [illegible] Franconica Voigtlandiamque divisibiles esse, idque pluribus [illegible] docere vult *Sprengſ. de [illegible]* [illegible].

XXVI. Apud [illegible] plurimas inter [illegible] familias hodie jus primogenituræ [illegible]. Sic in Archiducatu [illegible] domus Austriæ hoc jus viget, idque ex decreto Friderici I. Barbarossæ in *[illegible]* anno 1156. quod postea à Friderico III. in [illegible] *[illegible]* anno 1442. & à *Carolo V.* [illegible] *[illegible] anno* 1525. confirmatum, Daß der [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] Sohn [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] nicht kommen, und daß das [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. *[illegible] de [illegible]* [illegible] *[illegible]* [illegible] *[illegible]* [illegible] [illegible] Alıquando tamen hac [illegible] [illegible] [illegible] placito [illegible] Carol. V.

ob majorem commoditatem Ferdinandus fratri minori Ar- chiducatum [illegible] regionibus concessit. *Reiſ. de P. E. ſ. 4. in pag. 71* [illegible] rationem reddit *Limn. de j. Publ. l. 4. c. 8. n. 104.* In Ducatu Bavarico jus primogenituræ viguit & quidem [illegible] Duce Albrechto ſub 22. Apr. anno 1578. intro- ductum [illegible] *n. 35. Rumpf. all. l. n. 186.* Nam poſt acce- ptam [illegible] individuus permanſiſſet *Magnif. Du-* [illegible] *lib. 2. claſſ. 2. c. 17. n. 26.* Sic & in Ducatu Wurtenber- gico [illegible] ex verbis inveſtituræ Cæſareæ patet, daß die Hertz- ogen zu Würtenberg in ewigen Zeiten von Erben zu Erben / von einem Hertzogen von Würtenberg auff den andern / und allewege auff [illegible] ſelben Erben / und nach eines Ältiſten [illegible] descendenten. und alſo [illegible] ſollen *[illegible] Spangenb. [illegible] n. 68. Geld. de Maj. [illegible] Magn. Reuſſ. de R. S. & E. all. loc.* In Ducatu etiidem [illegible] pactis familiæ anno 1553. initis, & ab Imperatore Carolo V. confirmatis idem introductum eſſe conſtat ex *Reiſ. de* [illegible] *p. 521. & 522. Geld. de maj. lib. 2. c. 10. n. 3.* quam- vis longe ante jus primogenituræ hac in familia introductum [illegible] nam anno 1374. inter Principes & ſubditos de jure primogenituræ introducendo conventum, variatum tamen [illegible] fuerit [illegible] *Limn. de j. P. l. 4. c. 8.* [illegible] *lib. 3. c. 6. n. 4.* nam ſemper duobus natu majoribus ſub- [illegible] religione firmatam durc [illegible] hodie tamen ſoli primogenito dominatus commit- [illegible] *conſil. in cauſa præcip.* [illegible] *& Venet.* Idem jus primogenituræ in Ducatu Schleswicenſi [illegible] *Crantz. lib. 7. Hiſt. Dan. c. 41.* ubi de Co- [illegible] quam Margaretha Regina Daniæ, Sueciæ, Norvegiæ [illegible] perpetuo jure ad Seniorem ejusque familiæ perti- nente [illegible] à corona recogno- [illegible] *Spangenb. in ſua Chron.* [illegible] Alſo daß die Grafen zu Holſtein al- [illegible] Nachkommen das Hertzog- [illegible] haben / und behalten ſollen. *Spangenb.* [illegible]

XXVI. De Ducatu Clivenſi & Juliacenſi, cum ſcil primogenituræ jus in illo obtineat, adhuc diſceptatur, ut apparet ex *Beſold. de ſucceſſ. reg. lib.1. diſſ. 6. n. 7.* & quem ipſe à parte contraria allegat, *autor. diſcurſ. verè jurid. de ſucceſſ. Juliac.* Sed Ducatus Megapolitanus licet olim diviſioni obnoxius fuerit, nuperrimè tamen ſingulari familiæ pacto jus primogenituræ in eo introductum eſſe ex laudato *Reink. refert. Rumelin. ad A. B. p.3. diſſ.5. in add. ad th.1.* De hodierno autem ſtatu illius Principatus noſtrum jam non eſt ut diſquiramus, cum adhuc ſub judice lis ſit. In Pomeraniæ familia, eâ adhuc exiſtente itidem hoc jus viguiſſe refert *Dn. Reink. l.1. & 4. c.17. n.294.* de Ducatu Lotharingiæ videatur *D. A. Arniſ. de Rep. lib.2. c.2. ſect.7. n.35. n.292.* De Ducatu Sabaudiæ *Limn. tom.2. jur. publ. lib.5. c.14. n.11.* De Ducatu Burgundiæ Mediolanenſi, Florentiæ, Pedemontio, Ferrarienſi, Mantuæ, Montisferratenſi, Urbini Salutiarum, Delphinatu, de his ſingulis teſtatur *Springsf. all. tract. c.3. n.81. & ſeqq.* Ad Germanos rurſum, & ad familiam Landgraviatus Haſſiæ perveniendum, in qua jus primogenituræ ante non obtinuit, ſed æqualiter inter omnes Haſſiæ Landgravios adminiſtratio & emolumenta fuerunt diviſa, ipſo tamen dominio ex civili poſſeſſione apud eoſdem pro indiviſo remanente *Mag. Reink. l.1. c.4. & 17. n.20.* Interim facere non poſſum, quin facetam quandam hiſtoriam hic interſeram, quam *Münſt. in Coſmog. lib.3. c.417. teſtante Limn. lib.6. c.8. n.25.* in Genealogia Landgr. Haſſ. habet. Otho Landg. Haſſiæ quatuor reliquit filios, quorum natu maximus, ArchiEpiſcopus Magdeb. declaratus, ſecundo genitus Hermannus diem obiit. Reliqui duo Fratres, Henricus & Ludovicus, principatum ſuum indiviſum conſervare ſtudentes, inter ſe pacti ſunt, ut unus tantùm rei præeſſet, alter verò quibuſdam præfecturis contentus, perpetuò à principatu excluſus, & matrimonii contrahendi poteſtate privatus eſſet. Ne verò hâc in parte ulli injuria fieret, ſed res tota ſorti committeretur, conventum inter eoſdem fuiſſe, ut ambo unam virginem ambirent, hujusque arbitrio electionem abſolutè permitterent, hunc in finem, cum elegiſſent filiam Marchionis Miſniæ ambo fratres ad eam profecti electioni ſe ſtetiſſe, à quo major natu Henricus electus, & ſic Imperio etiam potitus fuit. Hodiè autem in hac familia primogenituræ locum eſſe non dubitatur

tatur

unter dem vigore beyder Fürſtlichen Heſſiſchen Linien Caſſel und Darmſtadt neulich getroffenen Haupt-*Accords ſub dato* Darmſtadt den 14. Decembris *Anno 1627. tum vigore Cæſar. confirm.* [illegible] Ebenmäßig ſol auch das im Hauſe Heſſen / Caſſel und Darmſtadt eingeführte und von der Röm. Käyſ. Maj. bekräfftigte jus primogeniturae feſt bleiben / und unverbrüchlichen beobachtet werden. Notandum tamen inter ambas lineas adminiſtrationem concernentia nonnulla adhuc indiviſa ex juratâ, perpetuâ & hereditariâ conventione manſiſſe. Tale eſt das Heſſiſche Hoff- und Reviſion-Gericht / die Landtage / Synodi und Zölle / *Magn. Reind. all. lib.* [illegible] & *Tit. Spring. in ſyn. J. P.* [illegible]. Simili modo Marchionatus Badenſis diviſionem ignorat, uti & Marchionatus [illegible] *Spring. ſ. all. loc. n. 177. & ſeqq.*

XXVII. Sed, quid de comitibus dicendum, anne & illi jus primogeniturae introducere poſſunt? Certè cum Comitatus Feudis regalibus annumeretur, dato ne quidem eſt dubium, præſertim cum & obſervantia hoc doceat, ſic Comitatus [illegible] indiviſus exiſtit, nec non Comitatus Embdenſis, *Uſtfriſiæ, Spring. d. l. n.* [illegible]. Obiter & id de Hennebergico Comitatu adjiciam, quod *Ant.* Knichen *in ſyn. d. all. manuſc. Conſil.* habet. Bertoldus Comes Hennebergicus in Principis faſtigium Anno 1310. Jul. 15. Francofurti ſublimatus diſpoſuit, ut dignitas adepta poſtmodum jugiter conſervaretur, & primogenitus impoſterum ſolidæ dominationis jure principatum ſibi vindicaret: *vid.* Genealog. der Gefürſteten Graffſchafft Henneberg de A. 1593. Sed de Baronatibus majus dubium occurrit, an ſcil. jus primogeniturae in iis locum habeat? *Spring. quidem de Apan. c. 9. n. 144.* hoc negat, ex hoc fundamento: quoniam Baronatum non poſſe annumerari Feudis nobilibus ſeu Regalibus. Sed nos magis contrariam ſententiam amplectimur, & Baronatus Feudis majoribus annumeramus, cum & ipſis Germaniæ Comitibus comparentur Barones, *Magn. Reind. lib. 1. & 4. n. 15.* [illegible] *in Syn. J. P. lib. 4.* [illegible] ſe in comitiis ſcamno Comitum inſident, & in matricula [illegible] ſtatus Imperii referuntur, imo & in privilegiis Comites & Barones inter ſe æquiparantur; quamvis ſtylus hodiernus hoc obſervet, ut [illegible] occurrant Comites

præ-

præcedant. *All. ſur. Limn. Tom. 1. add. ad [illegible] c. 5. in fin.* Inter nobiles vero jus primogenituræ locum non habet, quoniam minora Feuda poſſident, niſi aliud conſuetudine aut certâ lege introductum ſit, ut in Normannia, Britannia, ubi etiam inter privatos jus primogenituræ floret, præſertim in Aquitania. Sic & in Hiſpania & Arragonia hoc receptum *Decianus vol. [illegible] Reſp. [illegible]* habet.

XXIIX. Antequam autem diſcurſui noſtro de jure primogenituræ finem imponamus, adhuc de fœmina videndum an & illa ut primogenita hujus juris particeps ſit? Quod negamus, quamvis *Tholoſan. de Republ. 7. c. [illegible]* aliquas partes mulierum agat. Contra quippe pudicitiam [illegible] convenientem eſt, virilibus conventibus & officiis ſe miſcere. Rectè itaque ſecundum jus Rom. ab omnibus civilibus & publicis officiis arcentur, ita ut nec judices eſſe, nec magiſtratum gerere, nec poſtulare, nec pro alio intervenire, nec procuratores exiſtere poſſint *l. 2. de R. J. l. 12. § 2. in fin. de judic. l. 12. de [illegible] de poſtul. l. [illegible] ad SC. Vellej.* potius domi rem familiarem [illegible], & quod [illegible] proprium, ut *Dd. commun. ad l. 31. pr. & [illegible] de donat. inter vir. & uxor.* monent, perficiant, ſuant nempe & ſtamina pollice torqueant, bella relinquant viris, ad quæ hi & alias imperii partes magis idonei cenſentur, cum fœminæ contra naturam [illegible] capiti ſubjiciantur, & ut *Ariſt. 1. pol. 8.* probat, magis ad parendum quam imperandum a natura aptæ. Quando itaque de dignitate, honore, prærogativa agitur, maſculi meritò præferendi ſunt fœminis *l. 1. de Senat. [illegible]* ergo & in jure primogenituræ quod dignitas, honor & præeminentia eſt. *[illegible] Sande in deciſ. Friſ. lib. 4. tit. 15. deſin. [illegible]* multò enim deterior conditio fœminarum quam maſculorum *l. [illegible] de ſtat. hom.* ſiquidem fragilis & [illegible] eſt hic ſexus *l. [illegible] C. ad l. Jul. Majeſt. [illegible] ad SC. [illegible]* adeo [illegible] eò delapſi ſunt, ut ſtatuerent mulierem marem imperfectum & primum monſtrum naturæ eſſe, eoq; defectu caloris non aſſequi naturam, quod intendit. Videmus quippe adverſas propter commoda ſæpe fœminarum laborare conſilium *[illegible] de Sponſ.* & mulierum proprium eſſe volunt, ut decipiantur *[illegible]* [illegible] ſemper & mutabile fœmina *[illegible]* [illegible] mulierum in ſe conſiderantes, invenimus quam timi-

dæ,

dæ, quàm imbecilles, quàm crudeles, quàm iracundæ, quàm ad res arduas expediendas inſufficientes ſæpè ſint, quamq; longè ut plurimum à ſano prudentiæ habitent, provida conſilia nam neſcit curia matrum.

XXIX. Unde & ipſe Deus malè cum Republ. agi teſtatur, cujus habenas moderatur fœmina *Eſai. 3. v. 11. & eo tempore, quo omnia mala immiſſurus ſit Reipub. Judæorum, pueri exactores erunt, ait, populi mei & mulieres dominabuntur.* Meritò cum Poëta exclamandum:

Regna regunt vulvæ, clamat gens tota ſimul ve
Interitus regni eſt à muliere regi.

Paulus quoque 1. *Corinth.* 14. jubet mulierem tacere in Eccleſia. Exiſtente itaque maſculo juris primogenituræ incapaces ſunt: ſi enim intereſt Reipubl. ut familiæ ſalvæ ſint *l. 1. §. 13. d. vent. inſpic. arg. l. 9. C. de quaſi.* meritò & filii Fœminis quamvis ætate minores in ſucceſſione ſunt præferendi, quippe cum hæ caput & finis familiæ ſint *l. 195. §. f. d. V. S.* unde & Soror quaſi ſeorſim nata dicitur, quoniam in familiam ſui mariti tranſit cui & liberos non verò ſuæ familiæ parit *l. all. l. 196. V. S. l. 14. §. 2. de grad. §. 1. inſt. d. legit. agn. ſucceſſ. §. ult. de patr. pot. Joh. à Sande all. loc.* optima ergò lex Salica, quæ prohibet, ne mulier ſuccedat in regno, (quamvis, ſi *Tilio d. Reg. Gall. p. m. 190. & 191. ut & Phil. Honorio p. 545.* credamus; tantùm ſubditis hæc lex eſt conſcripta. Interim *Claud. Seſellius d. Rep. Gall. p. m. 26.* & *Honorius all. qui ſibi ipſi contrariatur d. reg. Gall. p. m. 532.* de Imperio Galliæ latam eſſe hanc legem teſtantur, quod & communis ferè Dd: ſchola docet: & non incommodè, quoniam etiam principes legibus vivunt *l. 3. C. d. teſtam. §. ult. J. quib. mod. teſt. infir.* & obſervantia in regno Gallico per aliquot ſecula hoc approbavit.) Optima lex Saxonum quæ ſancit, ne mulier quantumvis excellens in patrio dominio ſuccedere valeat. Optimum jus Feudale, quod non admittit ad ſucceſſionem mulieres, quia nequeunt ſuſtinere ſervitia, quæ Vaſallus debet domino; Eſt autem & pars ſervitiorum conſilium domino dare *cap. unic. in f. de nov. form. fidel.* unde & mutus & ſurdus à Feudis repelluntur, cum diſcrimine tamen aliquo *1. Feud. 6. §. 3. & 2. F. 36.* Sic fœminæ ab initio pari jure non ſunt ad hæreditatem admiſſæ *t. tit. J. de leg. agn. ſucc. & tit. ſeq. ad SC. Treb.* poſteà verò Juſtinianus *per § 3. inſt. de leg. agn. ſucc. l. ult. C. de lib. præt.*

E *l. 14.*

7.14. C. [illegible] æqual. ſ. cit. Et ideo Dn. ſorores à ſucceſſio-
ne excluſæ ſunt, quamdiu fratres ſupereſſent [illegible]

Sed in caſu quo tantum fœminæ ſuperſint, an tum jus primo-
genituræ & inter eas locum habet? Obſervantiam regni hoc re-
ſpondentis [illegible] paratem, quas ob graviſſimas ſupra
allegatas rationes, ne ſc. regna dividantur, à parte primogeni-
turæ ſtarem. Sic in Auſtriaca familia lege proſpectum, ut maſculo
non exiſtente Ducatus ad ſeniorem devolvatur filiam ex con-
ſtitutione Frid. II & Car. V teſtante *B. Arniſ. [illegible] Reg. [illegible] n. 29. & Limn. lib. 5. c. 2. n. 30. & 32.* In Ducatu ſimiliter Goritiæ ac Carinthiæ
& Comitatu Tyroli fœmina ſuccedit *Arniſ. d. l. n. 30.* item in Me-
gapolitano Ducatu *Thomingius [illegible] vol. 1. [illegible]* De Hol-
ſtia & Comitatu Schmeltoccenſi [illegible] hoc teſtatur *Arniſ. d. c. n. 34.* Simile quid in Cliviæ ac Juliacenſi Ducatibus ſortitum
multi quidem volunt, ſed nondum obtinuerunt. Vid. *Limn. d. J. P. lib. 4. c. 8. n. 30. & ſeq. & lib. 5. c. 1.* ubi argumenta ab utraque parte
affert. Sed ſtabilito jure primogenituræ receptius [illegible]
tractationem de ultrageniis perſequi poſſum.

XXX. Audivimus ſupra in th. 7. æquitatem naturalem
propter graviſſimas rationes ſuadere quidem inter privatos æ-
qualem in bonis paternis ſucceſſionem, interim non præcipe-
re, ut Pater uni liberorum præciſè tantundem attribuat, quan-
tum alteri, quippe cum non peccet in legem naturæ, ſi uni plus,
alteri minus offerat [illegible] facultatum ſuarum [illegible]
det, quod neceſſitatem [illegible] ſufficere, illis enim non [illegible]
aptitudo, ut vult [illegible] ſed jus
competit in bona paterna, quatenus ſc. ad neceſſariam eo-
rum ſuſtentationem requiruntur, quamvis ad cætera bona apti-
tudinem duntaxat habeant. Hoc itaque natura genitis debe-
tur alimenta, unde tam [illegible] *C. de [illegible]*
[illegible] Habet autem ſubſidium alimentationis, cujus [illegible]
in jure favor ſtatus eſt, latiſſimam ſignificationem: nam non ſo-
lum cibus & potus loco alimenti veniat, ſed & veſtimenta, habitatio,
etiam & curam corporis neceſſaria [illegible]
[illegible]
[illegible] qui in [illegible] quæ omnino tamen
[illegible] veniunt, diſtribuit [illegible] quæ pertinent ad cibum &

pa-

Digitized by Google

potum. 2. ad veſtitum & lectum. 3. ad habitationem. 4. ad medicinas. 5. ſumptus & impenſas ad ſtudia literarum & ad gradus Magiſterii & Doctoratus, qui ex ſtudijs ſequuntur. 6. ſumptus ad militiam. 7. ſumptus ad nuptias, & poſtremò addit: *In his omnibus parentes jure naturali obſtricti ſunt ſuccurrere liberis pro viribus ſuarum facultatum, ultra quas obligari nequeunt, nec liberi de his aliquid communi hereditati reſtituere tenentur, etiamſi poſſint, quia donatio talis à patre filio facta eſt licita.* Hæc generaliter quidem vera ſunt, multas tamen exceptiones patiuntur; quod enim ſumptus in ſtudia attinet, pater quidem pietate debitâ ductus eos ſubminiſtraſſe videtur *arg. l. [illegible] vel alend. liber. lit. C. eod.* ni de contraria ejus mente appareat, quamvis ſola relatio in librum rationum [illegible], aliaq; certa indicia ſupervenient, & ſi vel maximè collationem voluerit pater, nihilominus tamen ſumptus ſunt detrahendi in alimenta facti *arg. l. 11. C. de neg. geſt.* nec [illegible] erogati ſint à patre vel à matre *Dn. Carpz. 3. c. 11. def. 17. n. 2. [illegible]*; adeò ut illi ſumptus, quos mater uni aut pluribus ex filiis ſtante communione poſt mortem patris ſubminiſtravit, non ſint conferendi. Hoc tamen ita interpretandum, ſi filius ſumptus licitos, honeſtos, nec debitum modum excedentes fecerit, nec illos malè aut in alium uſum converterit. Vid. *Perez. ad tit. C. de collat. Zoëſ. ad tit. ff. eod. & imprimis nobiliſſ. Struv. [illegible] & Conſiliiſ. noſter [illegible] in prel. ad π. Cuj. in ff. ad tit. de collat.* ſed hæc incidenter.

XXXI. Quamvis igitur ſolo primogenito regnum deferamus, non tamen ultrogenitos ſolo patrio ad reſtim ejiciendos putamus, & hinc illam conſuetudinem, quæ fratribus nullam portionem relinquit meritò Diabolicam Dd. dicunt, *Springſf. de Apan. c. 4. n. 18. Knipſ. de Fideic. Fam. [illegible] c. 6. n. 214.* cum lex naturæ velit, ut ex bonis paternis filiis poſtea genitis etiam alimenta decernantur *arg. l. 4. & 5. ff. de agn. & al. lib. A. itidem B. Tit. 25.* quæ licet EE. Secularibus, una cum dignitate Electorali, dominia, principatus, Ducatus primogenito ſolum concedat, nihilominus tamen primogenitum monet, ut clementem ſe ac pium erga cæteros ſuos fratres ac ſorores exhibeat, iisq; alimentariam portionem aſſignet *B. [illegible] Arniſ. in doct. polit. c. 9.* cum & alias frater fratrem ſororemve ſi non habeant, unde vivant, alere ex pietate

debeat, ut colligunt Dd. [illegible] *Celeberr. Strauv.* [illegible] & hoc non ſolum ad Germaniam, ſed etiam [illegible] extendit [illegible] [illegible] ſuperq; [illegible] fratres non videre egenos, & ſplendor familiæ hoc [illegible], qui plane obnubilaretur, ſi [illegible], reliqui vero [illegible] ſent; ſi ſolus primogenitus regie viveret, ceteri [illegible] & parce. Sciendum autem olim in Francia hos ſpeciali nomine Cadettos nominatos fuiſſe, ut ex *Nat. Comit.* [illegible] refert [illegible] hodie vero in Germania ſpeciali nomine die Abgefundene/ [illegible] Herren vocantur: [illegible] der Regierende. Et olim ſolus primogenitus Dominus vocatus, poſtgeniti vero Domicelli, Germanice Junckherrn/ quaſi Junge Herren. *Coler.* [illegible], qui titulus hodie compe[illegible] nobilibus, quamvis & hi eum [illegible], tamen olim Ducum, Principum filiis [illegible] minoribus [illegible] buebatur [illegible] von dem Adels [illegible] Epitaphio quodam [illegible] nobis præbet: Der Edle Wohlgebohrne Junckherr/ Junckher Bernhard/ Edler Herr zu der Lippe. Sic in [illegible] Comitum ab Hanau de jure primogenituræ expreſſe [illegible], ut primogenitus Herr/ fratres vero [illegible] Junckherrn nominarentur [illegible] *in Encyclop.* [illegible] ſic in pactis hereditariis [illegible] Comitum Holſato-Schaumburgici & Sternbergæ de anno 1570 [illegible] leguntur: Graff Henrich von Sternberg/ Junckherr [illegible] von Sternberg/ Dechant zu [illegible] born/ und Junckherr [illegible] Graff zu Sternberg: *Spangenb. in Chron. Schaumburg.* [illegible] notabile, quod & hoc nomen apud Reges fuerit in uſu: ſic in legibus Waldemari II Regis Daniæ quas Wardburgi publicavit [illegible] conventu anno [illegible] in [illegible] ſubſcriptionibus legitur Med Hans [illegible] Raad [illegible] Konning (primogenitus ſcil.) Hertug Abel Junckher Chriſtoffer. Eadem verba in præfatione des Jutiſchen Low-buchs habet [illegible] Spangenberg, ſe vidiſſe antiqua inſtrumenta, in quibus Regis Daniæ filius ſubnotaretur Juncker Otho von Dennemarck. Idem & ex diplomatibus Regum Angliæ obſervavit [illegible] id eſt, juniori [illegible] de binomine Regum Franciæ filiis adducunt, quod

ad

cum plurima alia vid. apud *Gold. de major. l. 2. c. 8. n. 14. & ſeqq.* & [illegible] *de Apan. c. 5. n. 17. & ſeqq. Becker in ſyn. jur. publ.* [illegible] *§. 4.* [illegible] *Excell. Dn. Praeſes.*

XXXII. Ubi notatu dignum videtur, quod in *Spec. Saxon.* [illegible] dicitur: Daß die jüngern [illegible] Brüder in den Fürſtenſtand [illegible] des [illegible] Fürſt/ die übrigen Brüder aber ſchlecht [illegible] Fürſt/ oder Fürſtengenoß genant ſeyn ſollen. Quod in Auſtria obſervatum fuiſſe putat *Spreng. [illegible]* ita ut olim tantum primogeniti Archiduces ſint dicti, cæteri verò Duces, de quo tamen valde dubito, an veritati hiſtoricæ conveniat. Sed quid de fœminis, num & illa nomen retinent? olim quidem in Gallia, quamvis [illegible] quam Regibus nuberent, tamen appellationem Reginæ [illegible], ut oſtenderetur, ipſas eſſe Regum filias. *Tho. [illegible] de Reb. Gall. lib. 2. p. 122.* hanc conſuetudinem obſoletam eſſe [illegible]: interim in Germania ille mos hactenus adhuc [illegible] ſuæ familiæ retineant v. g. N. N. [illegible] [illegible] Gebohrne aus [illegible]. Hodie verò ſeqvt [illegible] in den [illegible] [illegible] werden/ des H. Reiches Fürſten und Grafen/ *[illegible] de [illegible] p. [illegible]* hancq; rationem reddit, quod per *L. 13. ad SC. Trebell.* par in parem non habeat Imperium. & ob hanc rationem ne quidem Principes Imperii in filios habeant juriſdictionem, quamvis de Regibus quique planè ſuperiorem non agnoſcunt per c. *per venerabilem qui fil. ſint legit.* aliud ſtatuat, ſed hæc aſſertio in totum mihi non arridet. Interim Apanagiati [illegible] dignitatem & titulum honoris [illegible] titulum, quem primogenitus [illegible] habet. *[illegible] Diedrich. ad A. B. tit. 25.* [illegible] rationem [illegible] hanc reddunt, quod paritas tituli [illegible] concordiam conſervandam cum [illegible] fortunas quærere. Hodie itaq; principes imperii ſunt. *[illegible] Excell. Præſ. [illegible] 9. c. 8. §. [illegible] Becker.* qui diſtinguit inter illos Principes, qui dignitatem ſolum, & qui dignitatem cum poteſtate ſimul habent. [illegible] ſubjectio & ſine territorio conſiſtere poteſt, & hoc in [illegible] E. Brand. Friderici de anno 1473. cautum; [illegible] E. Brandenb. de anno 1537. & Frider. [illegible] Brandenb. de anno 1507. Es ſollen ſich auch die gemelte

 und

und andere unſere Söhne eines Tituls gebrauchen und ſchreiben/ auch Helm und Schild gleich führen. Beſold. tamen in diſs. nomico p.5 lib.1.n.9. putat cavendum eſſe, ut ſecundogeniti, quamdiu ab hæreditate fuerint ſuſpenſi retento ſolum familiæ nomine ſortis bonis utique ſuorum modulo ſe haud impares vel re vel nomine gerant, & hoc in Galliis obſervatur, ubi apanagiatis tantum familiæ, non vero dignitatis ſupremæ titulus competit.

XXXIII. Quamvis autem apud nos eundem titulum ſibi vindicent; tamen eandem portionem non habent, quicquid enim iis aſſignatur non per modum diviſionis ſeu jure proprietatis & tanquam pars paternæ hæreditatis, ſed per modum proviſionis & alimonii cauſa accipiunt. Si enim totum regnum eſt primogeniti dignitas, hæreditas & legitima, & conſuetudo regni ſuadet, ut ultragenitis apanagium quoddam conſtituatur, illa conſtitutio talis eſſe debet, quæ non pugnet cum jure regni individui, quod tamen fieret, ſi per modum alienationis aut diviſionis daretur apanagium. Hoc autem poſtgenitis aſſignanda portio conſtituitur, quandoque in pecunia numerata ſeu certis reditibus annuis, da ein gewiſſ Summen von dem Renthmeiſter jährlich gelieffert wird; quo referri poteſt exemplum in V. T. *Gen.* 25. v. 6. Ubi Abraham filio ſuo Iſaaco bona per modum univerſitatis, cæteris vero certa dona reliquit. Sic in teſtamento paterno Albrechti E. Brand. de anno 1473. poſtgenitis Apanagiatis [illegible] aurei Rhenani in annuum apanagium conſtituti, quam ſummam in teſtamento ſuo Marchio Brandenb. de anno 1507. duplicavit in verb. und ihr einem eden jedes Jahres 2000. Gülden Reiniſch jährlich geben ſollen/ ſo lange biß ſie mit Fürſtenthümer verſehen werden/ *Myler. de ſtat. Imp. c. 12. p. 251. [illegible] c. 8. n. 18. & ſeqq. Limn. tamen ad A. B. c. 25. §. 2. obſ. 3.* perhibet ultragenitis in familia Electorali Brandenb. in genere usque dum annum 18. compleverint, deberi alimenta & poſtea annuatim 6000. Reichsthaler pro deputato. In quampluribus etiam præſertim Italiæ principatibus minores fratres certis annuis reditibus contenti eſſe jubentur *Berſ. d. Paſt. E. im. III pag.* 341. ubi pluriora exempla producit.

XXXIV. Sed hic non inelegans quæſtio oritur, ex quibus ergo bonis Princeps fratribus ſuis, an ex patrimonialibus,

bus, an ex fiſcalibus, an domanialibus apanagium conſtituere debeant? Dd. communiter ex domanialibus volunt; vid. *Speidel. ſpec. per tot. c. 7.* probare hoc conatur ut & *Dn. [illegible] ad §. 1. tit. 15. pag.* 104. adeo ut ne quidem in caſu neceſſitatis cogatur ex propriis bonis apanagium dare. Verum pace tantorum virorum ab hac ſententia diſcedere cogor; cum ex omnibus bonis principis, ſi domanialia non ſufficiunt, apanagium aſſignandum eſſe putem. Si enim patrimonialia, quæ de principis propria ſubſtantia ſunt *l. 3. C. de quadr. præſcr.* certe naturalis ſtimulus eum ad aſſignationem fratribus faciendam ex his movet, ut ſcil. fratres egentes & abjectos videat? Si fiſcalia ſunt, quæ principi ad eandem dignitatem ſuam populi voluntate, & præcipue ad ſtatum Reip. conſervandum attributa ſunt, ad quamque [illegible] patitur a domanialibus, quæ ad victum perpetuum cuicunque principi inſtituta? certe & regni neceſſitas exigere videtur ut ſuas poſſeſſiones habeant, ne ſcil. paupertate duro neceſſitatis telo adacti in Rep. turbas dent. Non moror hic *Speidel. ſpec. d. loc. n.* 32. putat ſi domanium ita imminutum ſit, ut apanagium non ferat, ad domanii augmentationem mediis, quæ [illegible] præſcribit, recurrendum eſſe; nam ſi vel bello vel paupertate ſubditorum, vel immoderata alia vel oppignoratione vel alio modo exhauſtum ſit domanium, non facile reſtitutio exſpectanda; unde ergo interea temporis alimentationem habeant, utique ex bonis patrimonialibus vel fiſcalibus tradunt, cum ex æquitate canonica princeps chriſtianus ſit fratribus alimenta præbere [illegible] *d. loc. n.* 17. quæris, num etiam in Imperio Rom. Imp. fratribus ex Domaniis imperii apanagium conſtituendum ſit? & hoc nego: præcipuum ejus fundamentum eſt, quod ſub apanagii conſtitutione tacitam quandam ſucceſſionis juris ſolutionem præ ſe ferre videatur: ſed ſi in noſtra Reip. electio deveniret ad [illegible] Imp. [illegible] geretur qui plane nulla bona hæreditaria haberet, [illegible] filiis a domanialibus apanagium aſſignandum eſſet, quod tamen vix [illegible] felicissimo noſtro Leopoldo longiſſimam vitam, felix & diuturnum regimen apprecamur, utique putarem ex illis certam pecuniæ ſummam, ſi non haberent aliunde, unde juſte vivere poſſent, aſſignandam eſſe: nec hoc aliam ſucceſſio-

nem

nem ſapere cum morte apanagiati & apanagium exſtinguatur ut infra audiemus, & in regnis electivis æque locum habeat.

XXXV. Conſtituitur etiam apanagium quandoque in certa provinciæ parte, & hoc jam diu in uſu fuit. Sic Cyrus apud *Xenop. lib. 8. Cyrop. m. p. 251.* Cambyſen in ſua extrema & ſapientiſſima oratione Regem inſtituit & ſucceſſorem regni; Tanaaxori autem Medorum, Armeniorum & Aduſiorum provincias attribuit. Sic Artaxerxes Mnemon Cyrum juniorem reliquit in præfectura Lydiæ, & orarum maritimarum quam Darius Nothus pater ipſi aſſignarat. Sic apud Saxones ut refert *Albin.* in der Meinſch: *Chron. lib. 1. tit. 16.* primogenitus ſucceſſit in Ducatu, reliqui vero fratres Dominatus dignitates impetrarunt. Sic Parthorum, Ægyptiorum, Perſarum, Aſſyriorum, Aſiæ Africæque Reges omnes poſtgenitis fratribus in apanagium urbes ac prædia conceſſere, ut teſtatur *Bodinus lib. 6. d. Repl. c. 5. Betſ. all. loc. p. 341. & ſeqq.* qui & de pluribus Imperii Principibus hoc aſſerit. Sic in Gallia Rex Philippus conſtituit, ut ditionem aliquam fratres minores acciperent *Huttom. lib. 1. de antiq. regno. Gall. c. 9.* ſic & olim ultragenitis in Polonia urbs Siradia cum ſuo diſtrictu apanagii loco fuit conceſſa; In regno Sveciæ certus etiam Ducatus eis aſſignatur *author deſcript. regn. Svec. lib. 1. Springſf. c. 8.* Aliquando & in pecunia & in ditionibus ſimul apanagium datur: exemplum habemus in ſacris *2. Paral. 21. v. 3.* Ubi Rex Joſaphat Joramo totum regnum tradidit, quia erat primogenitus, (ſunt verba textus) reliquis fratribus & civitates quaſdam aſſignavit & aurum argentum gemmarumque copiam inter eos diſtribuit, idem in apanagio Joh. Comitis Embdenſis Cæſareum decretum d. anno 1589. conſtituit; Daß Groff Johann nicht allein drey Aempter und Häuſer nemlich/ Lierord/ Greztl und Stickhauſen/ pro apanagio, ſondern auch dazu 2000. Thaler jährlich zum ſichern deputat aus der Stad Embden aſſigniret worden.

XXXVI. Sed ſi nec pacto, nec conſvetudine nec teſtamento patris certa quantitas apanagii ultragenitis eſt aſſignata, an in ſolo primogeniti arbitrio poſitum, quantum velit fratribus tribuere? *Springſf. c. 8. n. 22.* hoc quidem putat ſed rectius *Arniſ. lib. 2. c. 2. ſect. 9. n. 32. Myler. de ſtat. Imp. c. 22. & nobi-*

liſſi

l.ff. Præſes in diſcur. ad Becker. lib. 3. c. 7. n. 7. ſimul arbitrium judicis vel boni viri determinantis requirunt, qui judicet quantum alimenti loco ſit ipſis præſtandum *arg. lib. 1. Ubi pup. educ. deb.* quoniam quæ jure deciſa non ſunt pertinent ad arbitrium judicis *lib. 1. in f. de jur. deliber. Heig. lib. 1. quæſt. 25. n. 36.* Eſt autem ſecundum facultates & pro fructuum proportione nach vermögen väterlicher Güter apanagium conſtituendum *arg. l. 22. §. pn. ad SCt. Trebell. & l. 5. §. 10. & 19. d. agn. vel alend. liber.* ne tenuitate proviſionis vitæ inquinatæ & diſſolutæ occaſio præbeatur. *Beſ. d. Poſt. Fam. Ill p. 711. Hinc Diedr. ad A. B. tit. 22. p. m 104.* ſententia rigoroſa mihi videtur, qui vult ut nō habeatur ratio æſtimationis ipſi° Principatus, neq; redituum, ſed tantū, ut ſecundo geniti ſe honeſte alere queant. Alimenta enim ex dignitate perſonæ ut & principatus judicamus quippe ex illuſtri familia nati, ſplendide quoq; ſunt tractandi ihren Stand gemäß quo familiæ ſuæ ſplendorem conſervare queant *l. 13. in pr. d. adminiſt. tut. l. 1. §. 19. l. 4. § 1. d. ventre in poſſeſſ. mittend. Myler. ut & Becker.* videantur *all. loc.* Illuſtris ſiquidem perſona quamvis victum ſuum habeat, juxta dignitatem ſuam verò cætera non habeat, certe pro ratione ſtatus ſui mendicare dicitur *Extrav. Execrabilis verſ. Unde inter cætera, in verbo mendicant.*

XXXVII. Subintrat hic difficillima & â Dd. ab utraque parte agitata quæſtio; an apanagium conſtituendum ſit poſtgenitis juxta quantitatem legitimæ *in Aut. noviſſima C. d. inoffic. teſtam.* definitam & jura ejuſdem? Alii inter quos præcipuus eſt *Aſſlictus*, & inter novitios *Myl. in add. ad Rum. A. B. n. 3. diſſ. 8. th. 12. lit. B.* allegatus â *Diedr. ad A. B. tit. 25. inf.* hoc affirmant. Eorum fundamenta primaria ſunt, quod de jure feudali nihil diſpoſitum reperiatur de hac legitima filiorum, hinc in omnibus in quibus non diverſum ſtatuit, adhuc jus commune ſequendum, præſertim cum plane irrationabilis illa conſuetudo ſit, quæ liberis legitimam adimit, jure naturali debitam, quæ etiam in bonis confiſcatis reſervetur æſtimata ad dimidiam hæreditatis partem *l. 7. ff. de bon. damnat. l. 10. C. eod.* accedere, quod legitima de jure naturæ debita non poſſit in ſolo uſufructu relinqui, ſed cum eâ una proprietas liberis ſit relinquenda *Aut. noviſſima all. ſupr. l. 37. ff. de ſervit. leg.* multo minus in ali-

mentis, quarum perceptio ſervilis, & libertino cum potius videatur quam liberorum & ingenuorum hominum ut colligi volunt ex tex. in l. [illegible] d. alim. & [illegible] de cap. minut. Ideoque hujusmodi aſſignationem in contumeliam potius quam in honorem [illegible] vergere. Nos potius illorum [illegible] albiim adjicimus calculum, qui quidem apanagium perſonam [illegible] tragenitorum convenlens conſtituunt, ſed non jure legitimæ [illegible] [illegible] legitima debetur jure hereditario [illegible] ad [illegible] [illegible] ſupr. [illegible], qui ipſe excluditur à ſucceſſione; excluditur etiam à legitimæ petitione. Jam ex ſupradictis ſatis patet, apanagium [illegible] jure ſucceſſionis ſed proviſionis concedi, unde & [illegible] aſſignationis, [illegible] aut [illegible] familiæ, aut [illegible] patris, aut aliud aliquod diverſum ſuadeat, [illegible] ad quantitatem legitimæ non poſſunt provocare [illegible] [illegible] nec adeo principatu ad augmentum apanagii agnati. Denique dominium non transfertur in apanagio [illegible] in legitima. Alias adhuc rationes [illegible] [illegible] [illegible] Quidam DD. litem dirimere conantur diſtinguendo an ſcil. patri ſuccedant, an agnato: [illegible] [illegible] eſſe [illegible] legitima ſit; ſi vero illi, tunc apanagium tantum debere eſſe, quantum legitima. Verum hæc diſtinctio nec in jure, nec in obſervantia firmam ſedem habet, [illegible] [illegible] [illegible] quæ ex officio judicis aut diſpoſitione legis, [illegible] debetur, diſtinguit. Quæ obſtant, conſulto relinquimus. Notandum tamen quod in illuſtri domo [illegible], quantitas apanagii ex quantitate omnium bonorum [illegible] & hinc proportionem legitimam ſapere videatur. [illegible] [illegible] [illegible] plurima [illegible] [illegible] & conſilia profert, quantum ſcil. ſingulis [illegible] tertiannis apanagiato ſit aſſignandum.

XXXIIX. Merito igitur proſpiciendum, ne nimium apanagia excedant; quippe cum ſit [illegible] [illegible] & hoc ſalutarius Reipl. poſcit, [illegible] [illegible] ſed jurgia & turbas in ea domo, quod [illegible]

[illegible] 10

in Gallia factum. Sic Dux Alenconius Henricum III. fratrem primogenitum adegit, ut tres adhuc ſibi principatus Bituriges, Turones & Andes traderet. Sic & in Polonia cum Boleslaus III. Sbigneo fratri notho conceſſiſſet Maſoviam, Cujaviam & Caliſienſem tractum Sbigneus elatus, cum Bohemis & Pomeranis in fratrem conſpiravit; unde poſtea veniâ impetrata cautiores Maſoviam tantum ipſi reliquerunt. Svadent idcirco Publiciſtæ facilius externas provincias novo jure acquiſitas ſive bello, ſive nuptiis, ſive emptionis titulo fratribus relinquendas eſſe, quæ ſcil. ad regni & ditionis avitæ integritatem non pertinent. Videatur *B. avm Arnſ. lib. 2. c. 2. ſ 9. n. 36.* qui plurima exempla adducit; quod ſi vero tales adventitiæ provinciæ non adſunt non facile limitaneæ aut maritimæ, ſed in meditullio regni ſitæ, ſunt concedendæ, ita tamen ut nulla propugnacula ipſis aſſignentur, ut turbas moturi præſentes & vicini, eorum conſilia facilius opprimi queant *Becker in Syn. J. P. lib. 3. c. 7. §. 7.*

XXXIX. Sed quid ſi ultrageniti aliunde habeant unde vivant, quemadmodum ſæpisſime evenit, ut principes domo ejecti, aliunde terras acquirant vel bello, vel nuptiis, vel teſtamento, vel ex bonis Eccleſiaſticis, num nihilominus apanagium petere poſſunt? Magni nominis JCti hoc negant, inter quos *Tiraq. de primog. q. 4. n. 35. q. 58. n. 11. q. 75. per tot. Decian. vol. 1. Reſp. 9. n. 44. & ſeqq.* quoniam alimenta pro tempore præterito non debentur ei, qui jam ſe aluit *l. 5 §. 19. & 25. d. agn. vel alend. liber.* præprimis cum alimenta tantum in ſubſidium dentur; cum nec pater cogatur præſtare alimenta liberis, qui aliunde ſe poſſunt alere *l. 5. §. 7. d. t.* multo minus frater. Si itaque primogenitus ultrageniti alimenta debet præſtare hoc intelligendum, ni fratres ipſi habeant, unde ſe exhibere poſſint: accedit quod ceſſet cauſa impulſiva apanagii, quæ eſt alimentorum favor, quia alimenta miſerationis cauſa debentur. Hiſce nihil obſtantibus, affirmativa potius arridet ſententia, apanagium enim ſurrogatur alimentis, eorumque locum ſubintrat, jam alimenta debentur etiam ei, qui ſe aliunde alere poteſt, ſive hæc habeat ex diſpoſitione legis, ſive hominis; hocque ex eo patet, quod is alimenta petere poſſit præterita quibus non amplius eget *l. 18. §. 1. d. alim. & cib. leg. l. 1. inf. C. de fidei comm.* objecta *lex* 5. loquitur

 de ege-

de egeno parente, ubi diverſa ratio. Apanagium enim [illegible] legitimæ debetur, qui vero aliunde ſibi res quæ aliàs habent alimenta, legitimam petere non poſſe, cum portio legitima non jure ſucceſſionis ex teſtamento ſed jure naturæ aliàs debetur, atque loco propter divitias aliunde quæſitas ab ejus petitione non arcetur, maxime cum quæ in favorem ſucceſſionis introducta ſunt non debeant verti in injuriam; nec fortuita acceſſio extinguit jus à natura debitum, & nemini ſua fortuna aut bona induſtria acquiſita, debent eſſe damnoſa. Denique hanc noſtram ſententiam, obſervantia quæ præcipue [illegible] eſt, corroborat: Sic Regi Navarræ apanagium conſtitutum fuit [illegible] [illegible] *Tom. lib.* 62. *Hiſt.* Alia exempla vid. apud *B.* [illegible] *lib.* 2. *Tit. c.* 1. *n.* 1 [illegible] & *Spring.* [illegible] *n.* 4. [illegible] *Tit.* 3. *pag.* 347. diſtinguit inter conſvetudinem, quæ integram hereditatem relinquit primogenito, & nihil dicit de alimentis ultrogenitis præſtandis, in quo caſu poſſe ultrogenitis apanagium conſtituendum, ita ut unde habeant, unde honeſte vivere poſſint, putat: ſecus verò ſi conſvetudo aſſignat cæteris fratribus vel alimenta ſimpliciter, vel aliquid loco alimentorum, ſed hoc admittere vix poſſumus, quoniam ex jure naturæ apanagium fluit. Interim notandum, quod in domo Brandenb. contrarium receptum, nam ex Marggraff Albrechts zu Brandenburg Churfürſtlichen Theilung de anno 1473. hoc docet. Ibi: [illegible] *Spring. de apan. c. ult. n.* 3. [illegible] [illegible] bis [illegible] [illegible].

XL. Sed antequam ulteriora, quæ in ſpe aſſignati diviſionibus apanagiati habent, proſequamur, [illegible] quæritur, an Baſtardus ſeu filius naturalis [illegible] apanagium conſtituendum? Et hoc de jure Feud. ad ſucceſſionem non admitti dubium non eſt, per *c.* 1. §. 3. *naturales*, quoniam dominus paribus curiæ [illegible] honorabilem eſſe, in ſuo conſortio & ſodalitio, homines et vaſallos ſuos maculatos, ita ut etiam legitimati per [illegible] excludantur, quod tamen de legitimatis per reſcriptum Principis atque oblationem curiæ eſt intelligendum, non vero per ſubſequens matrimonium, ut communis Dd. ſententia eſt, qui in feudis æque ac in rebus aliis vel ſoli, vel una cum aliis ſuccedunt.

cum

[illegible] juris matrimonium retrahitur ad tempus na[illegible] liberorum, [illegible] ſint legit; ſic & in Camera [illegible] teſtatur [illegible] 42. & [illegible] & in [illegible] ad vero [illegible] legitimati ſuccedant [illegible] jure feudali, an vero eſui & In[illegible] adſcribendum ſit, diſſentiunt inter ſe Dd. Alii poſte[illegible], inter quos [illegible] Feud. c. 9 th. 3. Alii [illegible] inter quos [illegible] Feud. [illegible]. Accurat. de [illegible] Sed quan[illegible] non ſuccedunt, non tamen inde ſequitur, ergo alimenta [illegible] debentur; nam videmus, omnibus animantibus jure [illegible] & ſanguinis conjunctione deberi à parentibus alimenta, [illegible] quod in lucem editum per ſe ſubſiſtere non poſ[illegible] & Deus T. O. M. velit homines naſci, ut vivant, ut contemplen[illegible] & venerentur ejus admiranda opera; jam autem æque is, qui [illegible], quam legitimo ſemine natus eſt, Dei opus eſt. Et ſi vel [illegible] alterum vinculum, veluti agnationis, nobilitatis, genti[illegible] [illegible] ſolvatur, manet tamen alterum, nempe natu[illegible] [illegible] 2. ſpur. c. 4[illegible]. Reſtat autem jura circa alimentatio[illegible] materiam inter illegitime natos diſtinguunt, alios namque [illegible] natos, [illegible] ex concubinatu, alios ſpurios, qui vulgo concepti ſunt, alios adulterinos, alios denique ince[illegible] [illegible] ad verbum Spurium quintam ad[illegible] [illegible] qui ex ſtupro nati ſunt, addit: Inter quos a[illegible] & inceſtuoſi ne quidem de jure civili alimenta acci[illegible], qui [illegible] Can. à jure civili diſſentire communis Dd. o[illegible], æquitasque idem [illegible] videtur, quamvis de ſubtili[illegible] juris aliud dicendum ſit; nam [illegible] ex. de [illegible], qui duxit in ma[illegible] [illegible] de ſpeciali caſu, quando quis eam [illegible] adulterio duxit in matrimonium, filii itaque in [illegible] nati ſunt, vivente adhuc prima uxore, ſed poſt ejus [illegible] & ſic non adulterini ſunt: hoc itaque ſecundum matri[illegible] jure Civili ſubſiſtere potuit, novo conſenſu firmatum. Jure vero Can. ideo diverſum ſtatuit in hoc caſu quod [illegible] vivente prima uxore quid contra illius vitam fuerit tenta[illegible]. Accedit quod in c. 9. ext. qui filii ſint legit. [illegible] rigorem juris civilis Pontifex approbet, Palat. de ſpur. c. 40. [illegible]

Argent. ad tit. ff. de agnoſc. vel alend. liber. th. 8. & *Magnif. Rector, Dn. Klengel ad eund. tit.* cum verò à communi Dd. opinione diſſentire hodie maxima religio ſit, ut inquit Palzol. all. loc. noſq; magis æquitatem quam rigorem juris ſequi debeamus, meritò concludimus, in illuſtribus familiis inceſtuoſos etiam alimenta accipere debere. Cæteri verò, ſi à patre agniti & in regia educati *Tilius de Reb. Gall.* apanagio etiam gaudent; *Guilh. de Monſer. de tract. dub. 2. n. 3.* Atque ita in materia apanagii judicatum fuiſſe in ſenatu Siculo teſtatur *Don Garſia Maſtril. deciſ. 85. per tot.* Cum Leslo III. Rex Poloniæ, unicum tantum filium Pompilium ex legitima conjuge, ex pellicibus verò viginti filios naturales genuiſſet, illi regnum dedit, inter hoſce verò maritimas oras Slavorum, Rugianorum & Caſſubitarum uſque ad Miſniam & Weſphaliam diſtribuit. Sic & in th. 38. de Boleslao III. exemplum adduximus, qui Stigneo fratri notho apanagium conſtituit.

XLI. Sed ſi primogenitus ſit natus ex plebeja, ſecundo verò genitus ex illuſtri, quæritur, quis apanagiatus fieri debeat? ſi ſecundum jus commune procedere volumus; dicimus primogenitum; filii enim non matris, ſed patris conditionem ſequuntur, nec primogenitus à ſuo jure depelli poteſt, ob matris obſcuritatem, cum id tantummodo introſpiciendum, an matrimonium legitimè initum. Pro contraria autem ſententia facit, quod in matrimoniis non ſolum quid liceat conſiderandum, ſed & quid honeſtum ſit *l. 42. d. Rit. N.* & hinc Senatorii ordinis viri eorumque liberi nuptias indignas contrahere non potuerunt *l. 16. l. 42. l. 43. 44. d. t.* & imprimis notabilis eſt *l. 49. eod.* Talia etiam matrimonia pleraque fuiſſe fatalia, plurimis exemplis deduxit *Beſ. d. Pact. fam. Ill. p. 158. & ſeqq.* Et quam exitioſum Erico Regi Sveciæ exſtiterit matrimoniū cum liſtoris filia contractum, toti orbi notum: optimè ergo faciunt principes abſtinentes à tali matrimonio: an verò idcirco liberi ex tali utique legitimo matrimonio prognati, ſuo jure privandi dubitamus, cum nullam expreſſam conſtitutionem tale matrimonium prohibentem in Germania inveniamus; exempla quidem à *Beſold. lib. 1. diſſ. nomic. cap. 9. th. 10.* hæc allegantur: *Vivit hodie in Germania*, inquit, *princeps, qui eandem propter cauſam minima paterna hæreditatis portione*

vivit

[illegible]. Sic & Fridericus [illegible] Elector Palatinus filius [illegible] ex fœmina quadam suſcepit, quem [illegible] habuerit poſtea uxorem, [illegible] majorem Canonicum Spirenſem, alterum Comitem [illegible] in [illegible]. Sed hæc exempla valdè obſcura ſunt, cum ex [illegible] fœni adhiberint, qui ſuccederent. Idem de adoptivis [illegible] Spiegel. c. 3. 294 illis apanagia eſſe aſſignanda [illegible] quod ſcil. alimenta ipſis debeantur. Dubium tamen non [illegible] mihi facit, quod adoptivi non veniant filiorum aut [illegible] nomine, cum liberos naturaliter ſuſceptos intelligen[illegible] [illegible] l. 76. ff. de [illegible] & [illegible] juris, filii ſuccedunt, de jure feudali tamē nullā [illegible] niſi aliud pacto aut conſuetudine loci ſit recep[illegible] adoptivus, quoniam à primo acquirente non deſcenderent, ſed quos & dans & accipiens feudum reſpexiſſe vi[illegible] hinc eſt, quod dicitur, feuda dari ſanguini [illegible] Jam adoptione jus ſanguinis non confer[illegible] tur [illegible]. Quod ſi adoptivum admitteremus in[illegible] familiæ obtruderetur, ipſisq; agnati [illegible] Vult. de feud. [illegible] Spec. jur. Franc. [illegible] Sin[illegible] [illegible] Beſold. Neuger.

XLII. Sed progrediendum & videndum, an primogenito apanagiati [illegible]? hic potius [illegible] de tabula, cum [illegible] & ſpinoſa ſit quæſtio. Certe in regnis, ubi omnia ad primogenitum ſpectant, dubium non eſt, quin ultrageniti cum tan[illegible] clementiſſimum [illegible] debeant: quod & in Gallia [illegible] de Repub. 5. obtinet. Ita ut cum Fratri regni [illegible] fidelitatis & aſſecurationis [illegible] & itaq; amore, officio & obſequio [illegible], ac neque de tenuita[illegible] Rex ſuccedens de ea aliquid [illegible], ut refert [illegible] nomine ge[illegible] noſtra Rom. Germanica Rep. haud procedit, [illegible] conditio, ut ea pene [illegible] & potius [illegible] cum primogenito [illegible] & dignitatem habeant [illegible] pag. 436. Denn alle die jüngern [illegible]

gebühr-

gebohren werden/ ſeynd des Reichs Fürſten und Graffen : par autem in parem non habet jurisdictionem *l. 4. de recept. arbit.* male itaque Knipſ. *d. Fideicom. Fam. Nob. c. 6. n. 229.* putat quaſi primogenito ad homagium & fidelitatem eſſent obſtricti ultrageniti: Et *Beſold. l. 1. diſſ. nomicop. 5. th. 7.* primogenito, inquit, etiam quodammodo ſubſunt cæteri fratres, Sed hic excuſandus, ſi hoc intelligatur reſpectu apanagii, non verò perſonæ apanagiati. Unde & in caſu neceſſitatis reſpectu perſonæ ſuæ ſe poſſe alterius Status, vel etiam exteri Monarchæ protectioni ſubjicere putamus *arg. Pacif. Oſnab. art. 8. §. gaudeant*, quoniam ſeſe defendere, ac ſibi ac bonis ſuis conſulere quærendo defenſores jure naturali licitum eſt *l. 3. de J. & J.* quæ res minus dubii habet, ubi conſulto imperatore ſuſcipitur. Sed ratione apanagii aliud dicendum, in quo tantum ſpeciem uſusfructus habent, proprietas verò primogeniti eſt, cui etiam tanquam ordinario magiſtratui ſubditos apanagii tueri incumbit *lib. 6. §. 2. de off. Præſ.* contra omnem invaſorem *l. 7. §. 1. d. capt. & poſtlim. reverſ.* qui nec inſcio Domino protectionem aliam eligere, nec cæteri principes eos recipere poſſunt *A. B. tit. 16. R. J.* zu Speir *de Anno 1529. tit.* Ordn. des Land-Fr. §. Wir auch Chur-F. *& de anno* 1541. §. und damit *R. J. de anno* 1544. §. doch ſol kein Stand *Myl. de ſtat. Imp. c. 22. in f. Nobiliſſ. Præſ. ad lib. 4. c. 8. n. 7. ſyn. Beck.*

XLIII. Ideo & Jus Auſtregarum habent; nam in *Ord. Camer. p. 2. tit. 2.* de omnibus tam mediatè quàm immediatè imperio ſubjectis, ubinam ſint conveniendi agitur, nihil tn. ſpeciale diſponitur de iis, qui adminiſtrationem non habent, hinc & ſub generali diſpoſitione comprehenſi cenſentur *arg. l. 15. §. 26. de injur.* & præcipuè illa diſpoſitio in genere de Electoribus, Principibus & principali dignitate pollentibus, qui in prima inſtantia Cameræ juriſdictionem agnoſcere cogantur, loquitur: jam & Apanagiati dignitatem & nomen Principis tuentur, nullumque aliud forum competens habent. Accedit, quòd hoc privilegium Auſtregarũ ſit perſonale, nõ patrimoniale. Notandum verò hic, quod lites de apanagio non ventilandas eſſe in judicio Auſtregarum Imperii, Dd. concludunt, quaſi Auſtregæ in cauſis ſummariis & executivis, ut & in alimentis non habeant locum, locus verò eſt in Auſtregis familiæ conventionalibus *Springſf. c. 11. n. 93. & ſeqq.*

De

De origine autem hujus judicii elegantisſimè diſſerit *celeberr. Polyhiſt. Conring. in diſſ. de judic Reip. Germ th. 53.* & conceſſum præprimis ſtatibus immediatè ſubjectis. ne deterioris eſſent conditionis mediatis, & ut eò citius terminarentur lites, nec tot oneraretur Camera cauſis *Limn. lib. 9. cap. 5. num. 73.* Notabilem etiam differentiam inter ſtatus immediatos majores & minores in hoc judicio Auſtregarum adferunt Dd. *Gail. 1. obſ. 1. num. 18 & 46. Beck ſyno. Jur. Publ. lib. 3. cap. 14. §. 6.* Quod ſi verò Apanagiati vel alii criminaliter accuſantur, non poſſunt uti hoc beneficio, cum merum Imperium non tranſeat, niſi ſpecialiter ſit largitum *l 1. de off. ej. cui mand. juriſd. &c.* At in ordinatione Camerali hoc ipſis conceſſum eſſe, non reperitur. Imò judices Auſtregarum ſunt quodammodo compromiſſarii *Franz. ad tit. ff de rec. arbit. n. 6.* in criminalibus autem non poteſt admitti compromiſſum, cum abſonum eſſet, in hiſce cauſis actori & reo judicis eligendi copiam permittere. diſſentit *Umm: de proceſſ. diſp. 4. th. 10. n. 15.* An verò Apanagiati in judices Auſtregarum eligi posſint? Hoc de conventionalibus Auſtregis familiæ affirmat *Springsf. cit. l. n. 152* de Imperii verò negat: & rectè, quia in *ord. Cam. p. 2. t. 2. Rub:* Wie und vor welchen Richtern ꝛc. ſub verbis: Dem Kläger 4. Regierende Churfürſten oder Fürſtenmäſſigen / apanagiati non poſſunt comprehendi: accedit & ratio, quod hi melius datam ſuam ſententiam exequi posſint.

XLIV: Hic ſeſe non inelegans campus inveſtigandi exſerit, an Apanagiati ſint Status Imperii; Et hoc cum *Beſold. d. J. P. p. 3. c. 5.* ut & aliis negamus, quoniam nec votum nec ſeſſionem in comitiis habent, quod unicè de eſſentia veri ordinis ac ſtatus, ejusq; proprium: cum omnis civis ſocius ſit civilis ſocietatis: veri autem ſocii ſit ſuffragium ferre & ſententiam de rebus ad ſocietatem pertinentibus; apertam ſiquidem implicaret contradictionem, eſſe alicujus civitatis verum ſocium, nec tamen jus ſuffragii in ea obtinere *Celeberr. Conring. in diſſert. de civib. & civit. & in diſſ. de Germ. Imp civ. th. 3. & ſeqq.* Errat igitur *Limn. lib. 1 c. 7. n. 9. & ſeqq. ut & in utroq; tom. add.* qui probare conatur hoc tantum accidens eſſe. Cujus tamen argumenta vix aliud probant, quam quod vocabulum ſtatus aliquando abuſivè & generaliter ſumatur, ita ut omnes principes Imperii comprehendat *Excell. Præſ. ad ſyn. Beck. lib. 3. c. 2. §. 5.* Immeritò itaque *Diedrich ad A. B. tit. 25 p. 96.*

accuſat *Springſ.* quod hic in *c. 11. n. 57.* apanagiatos neget eſſe ſtatus; cum ille ex Limn. putet, quamvis hi nec votum nec ſeſſionem habeant, tamen per ſe conſideratos eſſe ſtatus. Facilè hinc videmus, per accidens tantum fieri, ut talis ſocius imperii matriculæ ſit inſertus, nam cum quædam ſint Reſpl. quæ nullum habeant album, nec ante Sigiſmundi tempora certa exſtet memoria matriculæ in noſtro Imperio *Limn. l. 1. c. 7. n. 63. Conring. in diſſ. de Germ. Imp. civib. th. 46. & ſeqq.* ſequeretur, quod ante illa tempora nulli fuiſſent Imperii ordines. Matricula igitur non ad ipſius eſſentiæ neceſſitatem, quaſi alias nullus ſtatus imperii eſſet, quam probationis requiritur. Nullam etiam adhuc perfectam matriculam habuimus, cum in proximis comitiis ultima ſit reformanda *Pac. Oſnab. art. 8. Conring. all. loc. Dn. Præſ. ad ſyn. Beck all. loc. § 2.* diſſentiunt quamplurimi *Myler. de ſtat. c. 11. Beck. in ſyn. c. 2. lib. 3 § 2.* Sic & de eſſentia ſtatus non eſt, ut in publicum ærarium aliquid conferat, aut territorium immediatè ab Imp. poſſideat, uti *Gail. 2. Obſerv. 21.* vult, nam & ſtatus quidam immunitatis jus conſecuti ſunt, ut Auſtriæ Archiduces, vid. *Limn. tom. 1. add. p. 497.* Sabaudiæ Duces ſi *Webnero* fides. Quidam etiam collectas ſolvunt, nec ſunt Status als die frey Reichs Ritterſchafft. Sic Statum Imperii eſſe, non eſt Patrimonii qualitas, ſed perſonæ dignitas, non glebæ pretium, ſed ſummi Principis ac Ordinis Imperii præmium *Magnif. Reink. lib. 1. cl. 4. c. 17. n. 94.* Hinc concludunt Dd. quamvis aliquis præter titulos & tumulos majorum nihil poſſideat, & nulla alia præter mediata bona habeat, poſſe tamen eum manere ſtatum, & retinere jus comitiorum *Sprang in ſyn. J. P. c. 8. in f.* illi etiam qui immediatè Imperatori ſubſunt, non ſtatim ſunt ſtatus per *R. J. de anno 1564.* zu Wormbs §. Und wollen wir als Römiſcher ibi. gegen denen ſo nicht Stände des H. Reichs / jedoch dem H. Reich immediatè unterworffen *Beck. lib. 3. c. 1. § 1. Sprenger. all. loc. p. m. 159.* Unde & Apanagiati quamvis ſint immediati, tamen non ſunt ſtatus, ut & quidam Duces Italiæ nec non Civitates quædam Imperii. Item die Pfand Einhabere eines Fürſtenthumbs.

XLV. Sed ad ipſum apanagium & aſſignatam ditionem ſeſe noſtra ſiſtet diſputatio: & aliud eſt perſonale, quod perſonam non egreditur, ſed cum perſona interit: & aliud reale, quod hæreditarium atque in hæredes tranſiens eſt. De priori explicari debet

eſt

eſt *Knipſ.c.6.n.226.* quando apanagium ad hæredes transferri non poſſe inquit, ſed aucta familia omnibus ex ea deſcendentibus ſuã proviſionẽ & alimenta eſſe asſignanda: Hæc autem ejus ſententia fundamentum hactenus in jure habet, ſiquidem alimenta morte finiuntur, & ad hæredes non tranſeunt *l.8.§.modus in f.de tranſact.* De obſervantia verò filii ex æquo ſuccedunt, videturq; apanagium Apanagiato pro ſe & deſcendentibus ſuis datum. Et hinc nec jus primogenituræ regulariter in apanagio locũ habet: ſine liberis maſculis autem moriente, aut ad coronam & principatum adſpirante Apanagiato, portio illa demum revertitur ad regnum, & cum bonis regiis domanioq; iterum coaleſcit *B. Arniſ. lib.2.c.2.ſ.9. n.ult. Imò quod verius, inquit Perez, ad tit.C.de jur. fiſc.n.10. penes domanium ſemper manet, ſolo uſufructu proviſionaliter conceſſo, alias contingeret regium patrimonium ſenſim diminui ac enervari*, quod & *Coppin. de Doman. lib.2. tit.5 & ſeqq.* atteſtatur, uſumfructum reliquos filios tantum accipere: fiduciarium verò jus apud regnum remanere cum ſuprema juriſdictione. Simili modo nec jus accreſcendi locum habet, ſed ſi quibuſdam ultragenitis apanagia ſint conſtituta, altero abſque hærede maſculo mortuo ejus apanagium non fratribus accreſcit, ſed domanio conſolidatur. *Guilh. de Monſer.* hoc probare conatur primo *arg. l.74.ff. de C.& Dem.* Deinde quod hæc apanagiandi conſuetudo ſit contractus; in contractibus verò jus accreſcendi non habeat locum: ſed has rationes inſufficientes puto. Quamvis ſententia per ſe verisſima; nam omnibus fratribus ultragenitis non portio asſignatur in genere, quam pro rata inter ſe diſtribuant, ſed unusquiſque ſingulare planeque diverſum apanagium accipit: denique ſi totum apanagium ad coronam redit, utique & pars deficiente hærede: Duo præjudicia in hanc rem adfert *Springsf. c.11.n.53.* taliſq; caſus in Parlamento ut vocant omnium Sanctorum deciſus eſt Anno 1283. pro Rege Philippo Pulchro, qui patrui Alphonſi abſque liberis deſcendentis Ducatus Pictav. & Avern. regno conſolidabat: contra defuncti frater Carolus Rex Siciliæ ſibi eos tanquam proximus agnatus vindicabat. Nec teſtamenti factionem habent, res enim reſtitutioni obnoxiæ, non poſſunt in ultima voluntate alienari, neque licet rem cujus uſumfructum quis habet in alium transferre vel alienare *§. ult.*

ʃ. de Uſufr. quomodo autem Apanagium ab uſufructu differat vid *Springſ. c. pen. n. 81.* Interim hoc tantum de rebus immobilibus intelligendum, ſecus verò de mobilibus, quæ ex uſufructu apanagii acquiſitæ: de his tanquam de bonis propriis teſtari poteſt, & ſi inteſtatus decedit, ad proximum agnatum ea pertinent; atque ſic in decret. Cæſar. inter Comites Oſtfriſiæ cautum *Springſf. c. 9. n. 41. Rumel. ad A.B. p. 3. diſſ. 5. th. 14. Beſold. diſſ. nomic. cap. 5. lib. 1. n. 15.* Idem obtinere putamus, ſi apanagium in certa pecuniæ ſumma fuerit conſtitutum, & penſiones aliquot parſimonia lucrifactæ.

XLVI. Superioritatem territorialem etiam non habent in ſuis portionibus asſignatis, ſed eô ſaltem titulo, quo viduæ illuſtres ſua dotalitia ihre Widdung/ ſcil. ut certos reditus annuatim inde percipiant *Myl. de Stat. Imp. c. 22. p. 451.* (quomodo autem apanagium à Doario differat vid. *Springſf. de apan. c. 12. n. 71. & ſeqq.*) Hoc autem vocabulum ſuperioritas territorialis, nec uſu juris cognitum, nec legibus civilibus definitum, ſed ſolis moribus noſtri Germanici imperii non ita pridem introductum, hinc perplexum & difficile cognitu eſt, quodq; non paucis erroribus anſam præbuit: communiter autem à Dd. dicitur; quod ſit poteſtas ſummi Imperii ac regalium, poſt Imperatorem competens ſtatui immediato in res aut perſonas ſuo territorio exiſtentes. Quidam diſtinguunt inter Hohe Landesfürſtliche Obrigkeit/ quæ cohæret perſonæ & Principibus competit, & Hohe Lande Obrigkeit quæ Civitatibus. Utraque autem hæc juriſdictio territorialis à territorio ſeparari nequit, ſicut nec ſervitus ſine prædio *l. ſ. C. ubi & apud quem &c.* nec adjunctum ſine ſubjecto ſubſiſtere poteſt *l. 13. §. pn. & ult. d. Acquir. vel am. poſſ. And. Knick. d. jur. territor. c. 1. n. 53.* quamvis formaliter & active ſit in ipſo magiſtratu, tamen materialiter & paſſive territorio inhæret Dn. *Reinck. lib. 1. cl. 5. c. 1. n. 6. & ſeqq. Wurmſer. Exercit. 4. ad J. Publ. quæſt. 30.* ſuperius autem ſatis demonſtratum territorium, jusque in eo manere primogenito. Et ſic in der Brüderlichen Heſſiſchen Vergleichung/ ſub dato 1. Septemb. anno 1628. hac de re ita cautum: jedoch bleibet hierbey alles das jenige/ was zur Landesfürſtlichen Hoheit und Obrigkeit gehörig/ Herrn Landgraff Wilhelms F. G. auff dero Herrn

Brüdern

Gelder assignieren Orten/wie vorhin. De Gallia idem hoc teſtatur *Tilib. 2.* Hæc autem omnia cum grano ſalis ſunt accipienda, niſi aut ex conceſſione Imperatoris, aut pacto aut conſuetudine aut ex conceſſione primogeniti totiusve regni aliud introductum.

XLVII. Primogenitus itidem regalia habet, omnes ex familia repræſentat, eorumq; nomine inveſtituræ renovationem petit. In omnibus actibus publicis ubi de ipſorum commodo vel præjudicio agitur, ipſorum negotia gerit ac tuetur; & ille tantum votum & ſeſſionem in comitiis habet cæteri vero non. *Berl. not. in tr. de comit. th. 14. Limn. lib. 9. c. 1. n. 53. Excell. proſ. ad ſyn. Becker. lib. 3. c. 7. n. 7.* ubi hanc limitationem addit; quod hoc tantum procedat in apanagio proprio non improprio, quando ſcil. ipſi de apanagio ſuo ab Imp. inveſtiti ſunt: Et ita in illuſt. domo Brandenb. vigore diſp. Albrechti E. d. Anno 1473. obtinet. Welcher auch für und für unter unſern Geſchlecht zu einer jeden Zeit Churfürſt / der ſol von Röm. Keyſern/ Königen und Churfürſten ſeine Beſtätigung von ſeyn als eines Churfürſten / und von aller ſeiner Erben Brüdern und ihre Erben und Vettern wegen / ſämptlich nehmen / umb Urſach willen die nicht noth ſeyn zu beſchreiben. Et hoc etiam agitatum in cauſa Herrn Ernſt M. G. zu Baden/ contra Wilhelm Hertzog zu Bayren. Ubi in actis proponitur apud *Mettsſner. tom. 2. lib. 1. deciſ. 5. f. 411.* Daß es bey dem Hauſe zu Baden wie auch ſonſten im Reich herkommen / daß alle wege der älteſter Fürſt von ſein und der ander wegen die Lehn empfinge. Quod & ſingulari pacto inter Ludovic. ejus nomine II. & Henricum Haſſiæ Landgr. fuit conſtitutum. Daß der älteſte in alle wege die Regalien und Lehnſchafften, von J. Keyſ. Maj. von ſeiner ſelbſten / und der ander wegen als ein ſampt Lehn empfahen und tragen ſolle. Unde eſt quod votum in comitiis non ſingulatim nomine primogeniti ut majoris natu fratris, ſed conjunctim totius lineæ hujus & illius familiæ dari ſoleat, An autem circularibus conventibus gaudeant apanagiati? Hoc negat Springsf. quoniam & in his tantum ii, qui ſtatus ſunt imperii admittuntur, ſed hanc rationem univerſalem non eſſe, oſtendit *Myler. c. 12. de ſtat. Imp. pag. 89.* Sic nec jus indicendi conventus provinciales habent, quod & ſolo primogenito competit.

tit. Et ſic in domo Bavarica primogenitus non facta mentione fratrum, diætas provinciales indicit, quod ex literis citatoriis vulgo die außſchreiben patet *Springſf. d. apan. c. 11. n. 196.* ubi tenorem earum refert, additque *n. 197. quod tamen fallit in Apanagio Improprio. Sic in Illuſtriſſ. domo Saxonica Senior quidem frater indicit ac convocat diætas nomine tamen inſimul fratrum poſtgenitorum.* Vel ſi pacto aliud introductum, ut in domo Haſſiaca vigore des getroffenen Hauptaccords §. 33. quod invenies apud *Springſf. c. 6. n. 3.*

XLVIII. Hic Dd quærunt, an Apanagiati jus Epiſcopale & patronatus habeant? jus circa ſacra principi competere, non ſolum ex ſacro Codice elucet, ſed & moribus Hæbreorum, Romanorum & aliarum gentium, imo & jure morali convenire dubium non eſt quicquid etiam Catholici in contrarium afferant. Dicta Sacræ Script. quam plurima ſunt *Luc. 22. v. 25. 1. Epiſt. Petr. 5. v. 3. ad Rom. 13. Joh. 18.* quæ pro nobis militant. *B. Arniſ. de ſubject. cleric. c. 3. & 4. Dn. Reink. lib. 3. cl. 1. c. 1. n. 32. Conring. in diſſ. de Maj. civ. aut. circa ſacra. th. 36.* Veteres itaque Rom. Impp. Pontificis electionem ſibi reſervarunt *Can. 25. diſt. 63. & Can. ſeq. diſt. ead.* Ipſa etiam indoles & natura Imperii quæ nullum parem admittit hoc jubet: Imo & ſocietatis civilis finis, qui vult principem id ſemper intendere debere, ut civitatem reddat beatam ac civem optimum; ſine cultu autem Dei beatitudo civilis conſiſtere nequit, cum anima Reipl. ſit religio, cui ergo ſumma Reipl. cura demandata ea quoque commiſſa cenſentur omnia, ſine quibus ſalus Reipl. procurari non poteſt *Magnif. noſter Ziegler. in diſp. de jur. Majeſt. 5. th. 23.* notumque illud axioma: quod cujus ſit regio, ejuſdem etiam ſit religio ſeu de religione diſpoſitio *JCtiſſ. Dn. Carpz. juriſp. Eccleſ. lib. 1. def. 3. n. 4.* ſed hic optime animadvertendum; aliam poteſtatem Eccleſiaſticam internam eſſe, quæ in prædicatione, abſolutione, ligatione, ſacram: adminiſtratione & ſimilibus quæ ſunt ordinis conſiſtit: & externam quæ circa perſonas & res Eccleſiaſticas præcipue verſatur, civiliterque extra templum exercetur, hanc Principi cuique ſummo ex vi ipſa Majeſtatis qua pollet, competere, concludimus:

In

In hoc autem potiſſimum ea conſiſtit, ut regat Eccleſiam ac eam tueatur ac defendat: ſic cultum Dei reſtituebat David 1. *Cron.*13. *Hiskias* 2. *Reg.*38. *Joſaphat* 2. *Cron.*17. *v.*7. *Joſias* 2. *Reg.*22. *&* 23. *Celeberrim. JCtus Tabor in tr. de regim. Imper. Eccleſiaſt. Magnif. Ziegler. in d. diſſ. th. 14. & ſeqq. per tot. & ad §. realu & ſeqq. inſt. jur. Canon. Lanceſſ. d. immunit. Eccleſ. & ſubj. Warms: Exerc.* 5. *j. P. q.*1. ſed quid de ſtatibus Imperii noſtri dicendum? Et hiſce non ſolū jure Pacificationum competere hoc regale, quod maximum Land-Gravius Mauritius dicebat, ſed & jure territorii dicimus. Ex immediata ſiquidem jurisdictione promanat publicum hoc religionis liberum exercitium, inq; jure territoriali radicatum cujus & ſequela eſt *Magn. Reink. l.*3. *cl.*1. *c.*9. *n.*3. hinc omnis jurisdictio Eccleſiaſtica, quam quilibet Epiſcopus Catholic9 in ſtatuum Reformat. territoriis antea habebat, penitus quieſcit *R. j. de anno* 1555. *§. damit auch obberurte. Inſtrum. Pacif. Oſnabr. art.* 5. §. 16. Unde & hi Conſiſtoria ex Eccleſiaſticis & Politicis conſtituunt, qui in cauſis ſpiritualibus judicant *Magn. Reink. all. loc. c.*10. imo & Eccleſias reformare & reditus ad ſuæ religionis uſum applicare poſſunt. *conſt. pacif. p.*5. §. 12. *v. quantum.* Hoc tamen tantum de territorio ubi unica ſive Proteſtantium ſive Pontificiorum religio viget intelligendum: In Proteſtantium enim religionibus Lutherana ac Calviniana aliter receptum, & Lutheranam Principi Calviniano aut verſa vice Calvinianam Lutherano immutare permiſſum non eſt *punct.*7. *Nobiliſſ. præſ. in diſſ. de Conſiſt. Eccleſ. c.*3. ſtatus itidem Eccleſiaſtici ſi religionem mutant, beneficia cum omnibus reditibus reſtituere coguntur *Conſtit. pacif. Oſnabr. punct.* 5. §. 3. *Dn. Reink. libr.* 1. *cl.* 5. *cap.* 4. *num.* 228. Hodie ſecundum eandem *Pacif. Oſnabr. art.* 5. §. *bona* 3. *&* §. *quantum* 12. omnia juxta ſtatum anni 1624. prim. Januar. ſunt formanda, qui religionis ſtatus in æviternum firmus & immotus eſſe jubetur. Ex dictis jam facile dijudicandum, quid de noſtra quæſtione ſentiendum! certe cum Apanagiati ſuperioritate territoriali deſtituti ſint aliam religionem introducere nequeunt, quam in terris primogeniti viget, nec quicquam circa religionem mutare. Interim exercitium religionis

nis cui addictus una cum officialibus ac miniſtris ſuis in aula exercere ipſis integrum eſt;quæ lis in Illuſtriſſ. domo Palatina inter primogenitum Wilhelmum ac fratrem ejus Auguſtum duravit. Nec obſtat quod ſtatus Imperii feudum ab alio ſtatu Catholico recognoſcens, Auguſtanam in feudo religionem introducere poſſit vid. *Wurmſ. Exer 5.5. P.q.4.* nam hoc fallit ſi domino feudi ſuperior jurisdictio territorii jure competit. An vero jura patronatus habeant? ſi illud intelligimus, quod â quibuſdam pro ipſa poteſtate ſumitur,quam princeps circa ſacra habet, & regium dicitur,illud jam negavimus; ſi vero de illo communi & vulgari, quod ſubditis & privatis etiam competit,hoc jus interpretamur, non equidem difficiles primogenitos fore reor.

XLIX. Apanagiatis itidem non præſtatur homagium, ſed tantum primogenito; ſoli enim territorii domino exigere competit â perſonis in territorio exiſtentibus juramentum ſubjectionis,quo domino ſuo in omnibus & per omnia fideles ſeſe fore adſtringunt. Itaque homagii præſtatio ex parte recipientis eſt fundamentum ſuperioritatis, ex parte vero præſtantis fundamentum ſubjectionis; quamvis de jure morali non videatur neceſſarium eſſe ut juret ſubditus, cum nihilominus ſit obſtrictus ad fidelitatem; moribus tamen antiquisſimis & apud Iſraelitas hoc fuit receptum. Apanagiatos autem homagium non recipere, ſed primogenito fieri, formulæ uſitatæ & in domo Brunſvicenſi & Hasſiaca demonſtrant, quas nobis exhibet *Springſf. c.11. n.160. & ſeqq.* ubi autem Apanagium improprium vel conventionale viget, non tantum primogenito ſoli ſed conjunctim etiam poſtgenitis homagium ſimul præſtatur. Formulam in Illuſtriſſ. domo Saxonica uſitatam adfert *Springſf. cit. l. n.182.* idem etiam obtinet in Vaſallagio,quod dictum eſt de homagio: exempla vid. apud *Springſf. cit. loc. n. 191.* Moneta etiam in apanagio proprio, nomine tantum ac effigie primogeniti inſignitur, excluſis poſtgenitis, ſecus in apanagio improprio; aut ſi ab Imp. hoc jus monetandi ſpecialiter acceperint. Jus autem hoc de necesſitate introductum eſt: in omni ſiquidem Repl. rerum permutatione opus eſt ob indigentiam,ea autem fieri non poteſt hodie per res ipſas permutandas *B. a-*

vm

vus Arniſ. de jur. Maj. lib.2. c.7. n.1. vid. l.1. pr. d. contrah. empt. maxime itaque Reipl. intereſt, ut nummi quoad valorem boni ſint, hinc & Imperii ſtatus prohibentur hoc jus vendere, locare, cedere oppignorare, niſi ſuo jure cadere velint *R.j. d. anno* 1507.§. als denn auch *& R.j. de anno* 1551. §. ſo haben wir. Et notandum hic, quod ſtatus Imperii non jure proprio ſed magis beneficio ac permiſſu Imperatoris hoc jus habeant, cum ſpecialiter de eo inveſtiantur. Non itaque cohæret juri territoriali *R. j. d. anno* 1551. §. weiter ſo ſetzen wir *& de anno* 1570. §. alsdenn die Müntz Gerechtigkeit ibi aus ſondern Vertrauen vid. *Becker. in ſynt j. P. lib.3. c.4.* §. *19. ibique Excell. Præſ. Myl. de ſtat. c.72.*

L. Ardua adhuc circa hanc materiam enodanda venit quæſtio. An in apanagio ſuo pro elocanda filia, quis poſſit indicere collectas? ſummi inter ſe de hac quæſtione contendunt JCti: paululum idcirco altius eam repetemus. Conſtat itaque ex rationibus in th. 28. & ſeqq. adductis fœminas ſicut nec in regno, ita nec in apanagio ad ſucceſſionem admittendas eſſe. In Gallia tamen aliquando conſenſu procerum regni à Regibus, filiabus apanagia relicta fuiſſe; aut in dotem vel propter nuptias donationem data exemplo probat Springsf. & diu ſucceſſionem ibi in apanagio fœminæ quæſiverunt; donec tandem in ſolenni Arreſto d. anno 1243. hoc ipſis denegatum, & etiam obſervatum fuit; ſumma tamen ſvadet ratio humanitatis & moralis, ut filiabus ubi hæredes eſſe non poſſunt conveniens dos conſtituatur, ut exinde mulier alatur *l.29.C. de jure dot.* cum enim propter ſexus imbecillitatem præeſſe nequeant, tantum iis è bonis paternis competit, quantum requiritur ad hoc ut honeſte matres fam. reddi poſſint, ad quod à natura parentes tenentur, ſi ſcil. ad debitam ætatem pervenerint, quod ſi vero præventu mortis hoc fieri nequit, maſculi quidem capita familiæ redduntur, fœminæ tamen tantum conſequi debent quantum ad alimenta, & dotem ratione dignitatis neceſſarium *arg. l. 60.61. in pr. l. 69. §. 4.5. d. jur. dot. l. 28. C. d. Epiſc.*

H *& cler.*

& *cler. l. 9. C. de admin. tut. Clariſſ.* [illegible] *d. jure* [illegible] &
P. lib. 2. c. 7. n. 3. optime igitur in illuſtriſſimis familiis dos in
numerata pecunia conſtituitur; quod etiam expreſſe cau-
tum in der M. G. zu Brandenburg Churfürſtl. Theilung de
anno 1473. Daß ſein Marggraff ſol Land und Leute zum Heyrath
mitgeben. Sic filiabus regni Sveciæ vigore ordinationis regni
Sveciæ dos in 100000 [illegible] In domo Electorali
Saxonica dos eſt 40000 Thalerorum, an aliis vero [illegible]
nicis 20000. Florenorum. In domo Brandenburgica dos
eſt 30000. [illegible]
In Haſſia dos eſt 20000 [illegible] imperiales
vid. *M[illegible] in add. ad Rumel. diſſ. 5. th. 14. circa fin. Sprengſ.* [illegible]
pan. c. 12. n. 38. & ſeq. Diedrich ad AB. tit. 25. Hæ autem filiæ co-
teſtatam copulationem juxta [illegible] hæreditati, & li-
teras reverſales manu propria, ſponteque ſub ſigillo [illegible]
nicas offerunt, quales exhibet *Sprengſ.* [illegible] Has autem
aliqua ex parte otioſas puto, cum alias in ſtatuis [illegible]
dant. Dotatio itaque filiarum plerumque [illegible] collectando
ſubditos, quod an principibus competat de jure, an de con-
ſuetudine, ſimiliter inter ſe DD. diſceptant, [illegible]
de jurisd. cap. 7. n. 462. Sprengſ. [illegible] & alii alle-
gant, propter cauſam piam & favorabilem dotis. Præſu-
mis cum jus collectandi de regalibus ſit [illegible]
ral Germaniæ conſuetudine [illegible] univerſale receptum eſ-
ſe atteſtantur. Contrarium *Beſ.* [illegible] *Diedrich*
ad A. B. t. 25. & quam plurimi alii defendunt, collectas ſub-
ditis non poſſe imponi de [illegible] do-
minus ſit exhauſtum, quamvis [illegible] ſide-
tur *Beſ.* qui hos duos caſus tantum excipit, ſed ſi hoc ſpe-
cto cautum & conſuetudine obtentum: De poteſtate [illegible]
Vult. [illegible] *conſ.* [illegible] dubitat, cum [illegible]
habuiſſe præſumatur. Sed ſi [illegible]
poris adfuerit hoc dubium ceſſare puto; Exemplum *Beſ.*
p. 195. adducit de Comitibus ab Hanau [illegible] quorum
ſubditi ubi omnimoda juriſdictione prædita in hoc caſu
cum

contribuere recuſarunt, & pro ſubditis deciſum, quia probatum non erat, ipſos in ſimilibus caſibus collectas præſtare ſolitos; quamvis illi Comites coram eodem ſublimi tribunali obtinuiſſent anno 1556. daß ſie nemlich die Unterthanen zu des Orthes fürfallender Nothdurfft und erheiſchenden Nutzen mit ziemlichen und gebührlichen Schatzungen und Anlagen zubelegen Macht hätten / hinc dicunt majorem favorem, allevationem nempe ſubditorum abſorbere favorem dotis. *Roſenth. de feud. c.5.* concl.6. ſe vidiſſe teſtatur, ſubditos â principe ſuo Reverſales accepiſſe, in tali caſu, ſe precario collectas dediſſe.

LI. Quod ſi verò ordinariæ ſunt collectæ ipſo jure debitæ, quoties Principum filiæ elocantur, à Principibus non regentibus imponi poſſe quidam putant, quæ tamen conſequentia falſa: dubium interim movet, quod cum ex apanagio, & illorum, qui apanagium incolunt tributis, alere ſeſe debeat apanagiatus, videtur ſummum jus circa collectas apanagiato competere, nec ullum præter ipſum ſubditos hos collectare poſſe. Sed cum collectarum indictio, vel ad juriſdictionem territorialem vel ad regalia pertineat, ut tradunt Dd. per *l.8.C. de excuſ. mun.* quæ tamen apanagiati non habent, nec nomine eorum inveſtituræ renovationem petunt *Roſenth. de feud. cap.9. concl.56. n.16.* cum primogenitus omnem ſublimiorem poteſtatem, omnia annexa regalia & cohærentes præeminentias jura & dignitates ſibi retineat *Myl de Stat. cap.22.* melius eſt, ut dicamus, nullas poſſe Apanagiatum collectas abſque procerum & primogeniti conſenſu indicere. Interim illum poſſe aliquando non jure territoriali, ſed ex conventione cum ſubditis inita collectas imponere, negare haud poſſumus. Hic *Springsf. de apan. cap.11. num.208.* diſtinguit: an ſcilicet quis de apanagio ſeparatim ab Imp. inveſtitus ſit; ſi non, tunc regentis fratris interventu precario ab ordinibus impetrare poteſt, ut collectas indicat, atque ita ſe ſcire, inquit, nuperrimè in do-

H 2 mo

mo Saxonica practicatum fuiſſe. Sin verò cum ſuperiori-tati jure ab [illegible] fuit inveſtitus, tunc propriâ Autoritate abſque conſenſu primogeniti ipſi collectandi jus cum conſenſu tamen procerum competit & ita ab Imp. de Anno 15[illegible] 1591. 1636. decretum fuiſſe cum *Fürſtl. allg. [illegible]* teſtatur. An verò primogenitus ſubditos ſuos pro elocandis [illegible] cum filiabus collectare poſſit? variam inter ſe DD. ſententiam contentionis trahunt: Quidam conciliare conantur contradictionem Clariſſimorum JCtorum, affirmantes exaudientes de caſu apanagii proprii, negantes verò de apanagio improprio. Sed hanc conciliationem *Diedrich. ad A. B. [illegible] p. 105.* rejicit, ex hac ratione quoniam dos de jure communi ex bonis patri propriis eſt ſolvenda. Apanagiatus autem id quod ſuum eſt, jam ſit conſecutus, quia apanagium loco hæreditariæ partis eſt. Sed præterquam quod apanagium ita ut pro lubitu de eo ceu de re alia hæreditaria ſtatui poſſit, hæreditaria portio propriè non eſt, obſervantiam quoq; in Imperio noſtro diverſum ſuadere volunt, & primogenitum ad dotandam filiam apanagiati, cum ſit poſſeſſor feudorum regalium & caput familiæ, ceu ad onus feudale obſtringunt, ſicuti propriis ſororibus dotem conſtituere tenetur. Atque ita diſpoſitum in E. Brand. de Anno 1573. Daß derſelbe, id eſt, primogenitus regens, der andern abgegangenen Töchter, alle die ſie hinter ihnen verlaſſen werden, berathen und beſteuren, als ob ſie ſeine leibliche Töchter wären. Idem etiam in Marchionis Frider. diviſione de Anno 1507 proviſum eſt. Et ita in Ducatu Wurtenbergico primogenitus filiabus omnibus ex illa familia progenitis dotem conſtituit vigore Tranſact. Chriſtoph. Ducis Wurtenb. & Georg. Ducis Montbellig. 4. Maj. Anno 1553. §. Und wie wohl. Filiabus tamen ipſius primogeniti 32000. Flor. Rhen. pro dote definiti: In filiabus verò ultragenitorum hoc ad 2000. Aureos moderatum fuiſ[illegible] *Rumel. ad A. B.*

LII. Extinguitur apanagium delicto & conſolidatur regno, uti accidit Johanni Duci Alenconio *Spreng. [illegible]*

[illegible]

num. 27. & præcipuè crimine læſæ maj. & perduellionis ; In regnis quidem ſi id in fratrem, vel ſceptra tenentem, in Imperio vero Rom. Germanico, ſi id in Imperatorem commiſerint *Myſ. de Stat. cap. 99.* Hoc autem in ipſo patre Apanagiato verum puto ; liberis autem ejus ex apanagio patris certa alimenta relinquenda eſſe, nullus ambigo : Quamvis enim de jure communi per *l. famoſiſſimam, quiſquis. C. ad l. Jul. Maj.* bona confiſcentur, ac filios ea pœna concernat, tamen ex ſingulari juris hodierni clementia Bañiti filiis alimenta relinquenda *R. A.* zu Erffurt de A. 1567. §. Wie wohl nun/ in verbis : Und der Jungen Herſchafft deren alimenta halber/ *Springſf. all. loc.* Extinguitur Apanagiati & ejus filiorum morte, & conſolidatur regno, ut ſupra audivimus. Denique etiam renunciatione : quilibet enim favori pro ſe introducto renunciare poteſt. Cedi autem non poteſt ; quemadmodum nec alias quivis uſusfructus, niſi hactenus ut fructuarius jus uſusfructus ſibi retineat, perceptionem autem fructuum alteri permittat. *l. 66. de jur. dot. l. 57. ſolut. matrim. l. 8. §. f. de peric. & comm. rei vend. l. 38. & 67. de Uſufruct.*

TANTUM.

SOLI DEO GLORIA.

JUſſum Naturæ ſumtus depoſcit honeſtos
Agnatis: latum eſt hoc quoque PRINCIPIBUS.
Principis Agnati, SUCCESSOR PATRIUS in ſe
Curam ſuſcipiens, hunc quoque liber alat.
Hæc dum depingis graphicè, CLARISSIME JÜRGENS,
PRINCIPIS hinc laudes dicis, & inde Tuas.

JOACHIMUS Nerger/
D. & Prof. Publ.

VIrtutes accendit honos, favor excitat artes
Sectandi ſtudium, nec ſinit eſſe pigros:
Quod dum conſequi amas, noſtro pars digna Lyceo
Clare GEORGIADES, *digna favore patras;*
Gratulor ex animo cæptis, Deus addere pondus
Dignetur, fauſto ſidere cuncta cadent.

Hæc gratulab. apponere voluit Praeximio atq; Eruditiſſimo Dn. Henningo Georgii *Commenſali & Amico ſuo perquam dilecto*

MICHAEL LEDERERUS, J.U.D.
& Facult. Jurid. Aſseſsor.

Priſcis

PRiſcis temporibus maxima gloriâ
Collegiſſe, fuit, pulverem Olympicum
Forti curriculô, palmaq; nobilis
Terrarum Dominos tranſtulit ad Deos.

Quàm longè melius Melpomene beat,
Et majoribus hæc tollit honoribus,
Gaudentem ſtudiis; GEORGIUS approbat,
Innuptæ Themidos *cultor amabilis*;

Dum nullas alias delicias ferè
Hic duxit celebres, quàm graviter ſtare,
Et ſic de *cathedrâ* ritè probare ſe
Argutè ardore capi Juridici chori.

GEORGI, ſic iterum *Patris* agalmata
Ornas, jam propriis (grator) honoribus
Legum ſic citò *Doctoribus* additus
Sublimi feries ſidera vertice.

Gratulabundus
f.

MICHAEL FRIDERICUS LEDERERUS, J. U. L.

Dum

DUm monſtras, Regum maneant quæ Jura
Minorum,
Ipſam, cerno tibi nectere ſerta, Themin.

*Clariſſimo DN. Autori, Amico è
paucis intimo feſtinab.
ſcripſi*

M. JOH. WOLFFG. RENTSCHIUS,
Fac. Phil. Adj.

HOc dum Poſtgenitis tentamine jura tueris,
Nil præter priſcum fiat feliciter *opto,*
Acclamoque tibi. Tu cæptum fortius urge,
Sic primam tandem nectet tibi Diva coronam.

*Ita
Clariſſimo Dn. Authori conterraneo ſuo gratulabatur*

HENRICUS GREGORII
Itzeh. Holſatus.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE